

Poradca s. r. o.
www.poradca.sk
abos@poradca.sk

STAVEBNÝ ZÁKON

po novele s komentárom®

podmienky a požiadavky na stavbu

dotácie na bývanie

pamiatkový fond

súvisiace stavebné predpisy

2021

STAVIAM E

bez chýb, pokút a penále

Vážení čitatelia!

Stavebný zákon je nosným právnym predpisom pre každého stavebníka, developera a tiež pre pracovníkov stavebných úradov a odborov životného prostredia. Preto sme sa rozhodli vydať **odbornú publikáciu s úplným znením zákona s komentárom po novelách**.

Publikácia je rozdelená do dvoch kapitol.

Stavebný zákon v prvej kapitole upravuje územné plánovanie, určuje ciele a úlohy územného plánovania, podklady v územnom plánovaní, druhy a obsah územného plánovania. **Stavebný poriadok** obsahuje predpisy pre oprávnenie projektovej a inžinierskej činnosti, predpisy pre používanie výrobkov pre stavbu, povoľovanie nových stavieb, žiadosti o stavebné povolenie, vytýčenie stavieb, užívanie a kolaudáciu, zmeny v užívaní. Obsahuje tiež predpisy pre štátny stavebný dozor.

Druhá kapitola **obsahuje zákon o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní**, v ktorom došlo k zásadnej novele, a **vyhlášku o výške dotácie na obstaranie nájomného bytu**, obstaranie technickej vybavenosti a odstránenie systémovej poruchy bytového domu a o výške oprávnených nákladov na obstaranie nájomného bytu.

Všetky právne predpisy týkajúce sa stavieb obsahuje publikácia **Zákony IV 2021** k zmenám k 1. 1. 2021.

Uvedenej téme sa venujeme aj v mesačníku **PAM** v rubrike **Verejná správa** a v mesačníku **Verejná správa**. Publikácie si môžete objednať telefonicky na zákazníckom servise, mailom na abos@poradca.sk alebo prostredníctvom e-shopu www.poradca.sk. Verím, že táto publikácia bude pre Vás užitočnou pomôckou. Prajem Vám príjemné čítanie.

zodpovedná redaktorka

OBSAH

1.	Stavebný zákon s komentárom	2
2.	Zákon o pamiatkovom fonde	276
3.	Zákon o dotáciách na bývanie a sociálnom bývaní	299
4.	Vyhláška o výške dotácie na obstaranie nájomného bytu, obstaranie technickej vybavenosti a odstránenie systémovej poruchy bytového domu	319
5.	Dotácie na bývanie – novela zákona	325

STAVIAM E bez chýb, pokút a penále

Vydavateľ
Poradca, s.r.o.
Pri Celulóžke 40
010 01 Žilina
IČO: 36371271

**Zákaznícky
servis**

od 9⁰⁰ – 15⁰⁰
tel: **041-5652 871, 877, 879**
0915 033 300

e-mail: **abos@poradca.sk**
e-shop: **www.poradca.sk**

**Zodpovedná
redaktorka** Mgr. Stanislava Kresaňová
redakcia@poradca.sk

**Tlač
ISBN**

február 2021
978-80-8162-194-9

STAVEBNÝ ZÁKON s komentárom

Ing. Štefan Rišiansky

Úvod

Od posledného publikovania komentára k stavebnému zákonu bol zákon 20 krát novelizovaný, a práve preto sme sa rozhodli uverejniť nové znenie komentára k jednému z nosných zákonov v oblasti stavebníctva. Stavebný zákon s komentárom je určený pre osoby vykonávajúce odborné činnosti v stavebníctve, môže pomôcť aj pri riešení akýchkoľvek iných praktických situácií, ktoré sú spojené so stavebnou oblasťou.

Územné plánovanie určuje ciele a úlohy, podklady, druhy a obsah, obstarávanie, územné konanie a územné rokovanie. Stavebný poriadok obsahuje predpisy pre oprávnenie projektovej a inžinierskej činnosti, predpisy pre používanie výrobkov pre stavbu, povolenie nových stavieb, žiadosti o stavebné povolenie, vytyčenie stavieb, užívanie a kolaudáciu, zmeny v užívaní, údržbe a odstraňovaní stavieb. Obsahuje tiež predpisy pre štátny stavebný dozor.

Novely zákonov od posledného publikovania

Novela zákona č. 540/2008 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 669/2007 Z. z. o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 86/2008 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Urýchlená výstavba nadradenej cestnej dopravnej infraštruktúry (diaľnice a cesty pre motorové vozidlá) bola a aj je jednou z priorit rozvoja Slovenskej republiky ako aj vlády Slovenskej republiky. Mimoriadny nárast dopravných výkonov a intenzít si vyžadoval prehodnotiť postup výstavby a doplniť rozsah diaľničnej siete. Slovenská republika patrí ku krajinám s najnižšou hustotou siete diaľnic v Európskej únii. V roku 2005 sme boli s hustotou diaľnic na 19. mieste v Európskej únii. Vývoj intenzity cestnej dopravy Slovenskej republiky má neustále rastúci trend, pričom najprogresívnejšie rastie na diaľniciach a v značnom rozsahu aj na cestách I. triedy v trasách plánovaných ciest pre motorové vozidlá. Nárast dopravných výkonov a profilových intenzít je základným kritériom určujúcim potreby rozvoja cestnej siete.

Prioritou prípravy a výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá je výstavba cestnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T, ktorá prechádza územím Slovenskej republiky. Novovybudované úseky diaľnic a ciest pre motorové vozidlá tak nahradia všetky úseky cestnej siete, ktoré sú v súčasnosti nevyhovujúce z hľadiska kapacity a bezpečnosti. Dobudovanie nadradenej cestnej infraštruktúry má pomôcť odstrániť dopravné zápchy a znížiť vysokú nehodovosť, a tým urobiť významné opatrenie, ktoré prispieva k splneniu záväzku Slovenskej republiky znížiť nehodovosť a počet usmrtených na polovicu.

Výstavba umožňuje rozvoj výroby, obchodu, cestovného ruchu, pozitívne ovplyvňuje zamestnanosť, znižuje rozdiel nielen východného, ale aj stredného a južného Slovenska oproti západnému.

Bolo evidentné, že dobudovanie nadradenej cestnej infraštruktúry zvyšovalo záujem investorov investovať na Slovensku, čo prospievalo a aj prospieva ekonomike a v konečnom dôsledku urýchľuje celkový hospodársky rast a životnú úroveň obyvateľstva Slovenska.

Významnou mierou k urýchleniu výstavby prispel zákon č. 275/2007 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon NR SR č. 129/1996 Z. z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá.

Plánovaná realizácia projektov PPP si vyžiadala vykonanie ďalších legislatívnych zmien smerujúcich k urýchleniu prípravy niektorých úsekov nadradenej dopravnej infraštruktúry. Pre zrýchlenie procesu prípravy projektov PPP bol schválený zákon č. 669/2007 Z. z. o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá a o doplnení zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 86/2008 Z. z.

Dopravná situácia v Slovenskej republike si vyžadovala takýto osobitný režim uplatniť aj na ďalšie vybrané úseky nadradenej cestnej dopravnej infraštruktúry, ktorých urýchlená potreba dobudovania rieši súčasný nevyhovujúci stav v mobilite obyvateľstva a tovaru.

Programom prípravy a výstavby diaľnic a rýchlостných ciest (uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 1084/2007 z 19. decembra 2007) bola definovaná sieť nadradenej dopravnej infraštruktúry, postup prípravy a výstavby jednotlivých úsekov a určené priority do roku 2010. Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 266/2008 z 30. apríla 2008 bol doplnený harmonogram prípravy a výstavby o zabezpečenie začatia stavebných prác na rýchlостnej komunikácii R2 v úseku križovatka D1 – Nováky do 31. 12. 2010. Proces stavebného konania vykonávaný v troch režimoch podľa zákona č. 669/2007 Z. z. o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá a o doplnení zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností (katastrálny zákon) v znení zákona 86/2008 Z. z., zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a zákona NR SR č. 129/1996 Z. z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá v znení neskorších predpisov, a preto bolo nevyhnutné

zosúladiť prílohy týchto zákonov doplnením o zoznam diaľnic a ciest pre motorové vozidlá, ktoré tvoria nadradenú infraštruktúru. Prijaté opatrenia výrazne napomáhali urýchliť proces prípravy.

V súvislosti so zámerom vlády Slovenskej republiky urýchliť prípravu niektorých úsekov diaľnic a ciest pre motorové vozidlá bolo nevyhnutné predložiť na rokovanie vlády návrh novely zákona č. 669/2007 Z. z. o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá a o doplnení zákona NR SR č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

Uvedený zámer vyžadoval aj novelizáciu zákona NR SR č. 129/1996 Z. z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá v znení neskorších predpisov a ďalších súvisiacich zákonov, medzi ktoré patrí tiež stavebný zákon.

Diaľnice majú vplyv na životné prostredie dvomi spôsobmi – svojou existenciou ako stavby zasahujúcej do krajiny a svojou prevádzkou.

Diaľnica je trvalým zásahom do životného prostredia, lebo je stavbou, ktorá trvalo ovplyvňuje voľnú krajinu a vplyva aj na demografický a ekonomický vývoj. Všetky stavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá sa umiestňujú v súlade s územnými plánmi počnúc Koncepciou územného rozvoja Slovenska, regionálnymi územnými plánmi, územnými plánmi obcí a zón a v súlade so záverečnými stanoviskami posudzovania vplyvu na životné prostredie. Na tomto základnom právnom stave zákon nič nezmenil.

Prevádzka diaľnice má okrem negatívnych vplyvov na životné prostredie (najmä hluk a emisie z premávky) aj pozitívne vplyvy v porovnaní s premávkou na „obyčajných“ cestách, napríklad zníženie emisií oxidu uhlíkového, vykonanie terénnych úprav (napr. hydromelióriací) a vyriešenie záujmových konfliktov v území. Pri zrýchlení výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá sa očakával pozitívny dopad na zamestnanosť.

Novela zákona č. 66/2009 Z. z.

Zákon o niektorých opatreniach pri majetkovo-právnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Do pôsobnosti územnej samosprávy prešli vo viacerých etapách právomoci v oblasti pozemných komunikácií, základného a stredného školstva, zdravotníctva, sociálnych vecí a pod. Spolu s decentralizáciou pôsobností zo štátu na územnú samosprávu prebiehal aj proces decentralizácie majetku, ktorý súvisel s vykonávaním jednotlivých kompetencií. S prechodom kompetencií prešiel do vlastníctva obcí a vyšších územných celkov aj príslušný majetok štátu, prostredníctvom ktorého štát svoje kompetencie vykonával. Pri delimitáciách prechádzali na obce a vyššie územné celky aj stavby, ktoré staja na majetkovo neusporiadaných pozemkoch.

Uvedené skutočnosti súvisia s historickým vývojom pozemkového vlastníctva na Slovensku a nadradeneosti užívateľov a im podobných právnych vzťahov nad vlastníkmi.

Podľa § 3 ods. 4 vyhlášky FMF č. 156/1975 Zb. bolo povinnosťou previesť správu nehnuteľného majetku na organizáciu určenú právoplatným územným rozhodnutím. Obdobná povinnosť sa vzťahovala na prevod správy na príslušný národný výbor k pozemkom, určeným podrobným územným plánom pre sústredenú bytovú výstavbu a k pozemkom, určených v zozname pozemkov pre výstavbu rodinných domov.

Vzhľadom na vyššie uvedené mohlo dochádzať k výstavbe zariadení spadajúcich pod pojem národného majetku aj bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva stavby s pozemkom pod ňou.

Pokusom o riešenie aj tejto situácie bolo prijatie zákona NR SR č. 199/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Ustanovenie § 141 stavebného zákona umožňovalo vo verejnom záujme vyvlastniť pozemky zastavané stavbami, ktoré boli pred 1. 10. 1995 vo vlastníctve štátu a pri ktorých dosiaľ neprišlo k majetkovoprávnemu vyrovnaniu. Návrh na vyvlastnenie takýchto pozemkov mohla podať obec najneskôr do 31. 12. 2000. Obce toto ustanovenie nevyužívali vzhľadom na zdĺhavý proces dodatočného vyvlastnenia, na ktorý bolo potrebné zabezpečiť vypracovanie nových geometrických plánov, preukázanie vlastníctva dotknutých vlastníkov a následne pre nesúhlas vlastníkov pozemkov s ich predajom.

Ďalším právnym predpisom, ktorý rieši predmetnú problematiku, je zákon SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom

fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov. Podľa § 11 ods. 24 cit. zákona je možné, aby Slovenský pozemkový fond alebo iný správca pozemkov vo vlastníctve štátu v konaní o pozemkových úpravách poskytol v obvode pozemkových úprav vlastníčkovi iný pozemok štátu za pozemok v jeho vlastníctve, na ktorom sa nachádzajú stavby vo vlastníctve štátu, obce a vyššieho územného celku, ako sú cestné komunikácie, železnice a vodné plochy.

Z vyššie uvedených dôvodov novela zákona umožnila riešiť problematiku usporiadania vlastníctva k pozemkom nachádzajúcim sa pod stavbami v rámci pozemkových úprav ako štandardnom nástroji usporiadania vlastníctva v tom ktorom katastrálnom území. Obec a vyšší územný celok môžu prispieť k riešeniu usporiadania vlastníctva zámenou pozemkov v ich vlastníctve.

Novela zákona č. 513/2009 Z. z.

Zákon o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Predchádzajúci zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov bol prijatý v čase, keď Slovenská republika ešte nebola členom Európskej únie. Jeho obsah, usporiadanie a terminológia preto v zásade tvorila kontinuitu s právnou úpravou dráh a dopravy na dráhach na našom území s predchádzajúcou úpravou (zákonom č. 51/1964 Zb.), avšak už očistenou od dobového centrálneho spôsobu štátneho riadenia všetkých dráh a dopravy na dráhe. Z hľadiska výstavby a fungovania systému dráh a dopravy na nich, najmä vo vzťahu k železničiam, koncepčne a základnými pravidlami prevádzky nadväzoval na pravidlá založené ešte v Rakúsko-Uhorsku.

Treba však povedať, že ani právotvorba orgánov Európskej únie v tom čase nebola rozvinutá a zákon sa v čase prípravy a prijatia opieral v podstate len o smernicu Rady 91/440/EHS o rozvoji železníc spoločenstva v pôvodnom znení. Bolo to v čase, ktorý sama Európska komisia teraz hodnotí v oznámení 2008/C 184/07 (Ú.v. EÚ C 185, 22. 7. 2008) tak, že sektor železničnej dopravy v Európe trpí od 60. rokov 20. storočia nedostatočnou príťažlivosťou a ako hlavný dôvod uvádza, že „úpadok európskeho železničného sektora vyplýva do veľkej miery z historickej

organizácie ponuky dopravy podľa vnútroštátnych a monopolistických schém“, že „nejestvovala hospodárska súťaž na vnútroštátnych sieťach“ a že „rozvoj dopravy bol obmedzený nedostatocnosťou štandardizácie a interoperability sietí“.

Európske spoločenstvo postupne otváralo trh v sektore železničnej hospodárskej súťaži v podobe tzv. balíčkov. Prvý balíček liberalizácie bol prijatý v roku 2001 novelou smernice Rady 91/440/EHS vykonanej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/12/ES, ako aj ďalšími smernicami Európskeho parlamentu a Rady 2001/13/ES o udeľovaní licencií železničným podnikom a 2001/14/ES a o pridelovaní kapacity železničnej infraštruktúry, vyberaní poplatkov za používanie železničnej infraštruktúry a bezpečnostnej certifikácii.

Druhý balíček nasledoval v roku 2004. Jeho obsahom bolo zriadenie Európskej železničnej agentúry (nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 881/2004) a prijatie ďalších smerníc Európskeho parlamentu a Rady – smernice 2004/49/ES o bezpečnosti železníc, smernice 2004/50/ES o interoperabilite systému transeurópskych vysokorychlostných železníc a smernice 2004/51/ES, ktorá opätovne novelizovala základnú smernicu 91/440/EHS o rozvoji železníc.

Napokon tretí balíček sa týkal rokov 2007 a 2008. Obsahuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2007/58/ES, ktorá tretikrát podstatne novelizuje základnú smernicu Rady 91/440/ES, smernicu Európskeho parlamentu a rady 2008/57/ES o interoperabilite systému železníc v Spoločenstve a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/110/ES, ktorá novelizuje smernicu 2004/49/ES. Súčasťou tohto balíčka bol aj podstatná zmena nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 881/2004, ktorým bol zriadená Európska železničná agentúra (nariadenie (ES) č. 1335/2008). Súčasťou tohto balíčka boli aj ďalšie opatrenia, napríklad rozhodnutia týkajúce sa technických špecifikácií interoperability.

Kým prvé dva balíčky riešili najmä železničný systém, tretí balíček sa popri železničnom systéme zaoberal prevažne dopravou v železničnej sieti a trhovými aspektmi železničnej dopravy v Spoločenstve. Spoločným menovateľom bola cieľavedomá postupnosť krokov – postupná liberalizácia dopravných služieb a vytvorenie najprv národných trhov a následne celoeurópskeho trhu v oblasti železničnej dopravy a otvorenie národných železničných infraštruktúr pre žiadateľov z ostatných členských

štátov a napokon vytvorenie spoločného transeurópskeho železničného systému a jednotného trhu dopravných služieb.

Na prvé dva balíčky právotvorby orgánov Európskej únie reagoval aj zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z. z. o dráhach postupne 12 novelami, čo síce naplnilo transpozíčnú povinnosť, ale spôsobilo rozvrat jeho pôvodnej koncepcie. Včlenenie právnych aktov celého tretieho balíčka do zákona sa ukazovalo ako neuskutočniteľné, a preto sa pristúpilo k vypracovaniu novej právnej úpravy problematiky a k jej rozdeleniu do dvoch zákonov.

Rozdelenie problematiky do dvoch samostatných zákonov odráža obsah právnych aktov Európskych spoločenstiev, ktoré tvoria spomenuté balíčky. Prvým krokom orgánov Európskych spoločenstiev bolo oddelenie činností spojených s výstavbou a správou dráh od dopravy na dráhach v rámci existujúcich prevažne štátnych alebo štátom regulovaných podnikov (u nás do konca roku 1993 Československé štátne dráhy podľa zákona č. 68/1989 Zb.), a to vnútorným organizačným usporiadaním podnikového typu a oddelením hospodárenia.

Ďalším krokom bolo fyzické odčleňovanie podnikov správy železničnej infraštruktúry od podnikov poskytujúcich dopravné služby. V Slovenskej republike tak vznikli Železnice Slovenskej republiky ako správca a prevádzkovateľ železničnej siete (zákon č. 258/1993 Z. z.) a Železničná spoločnosť, a.s., (zákon č. 259/2001 Z. z.) ako poskytovateľ dopravných služieb.

Tretí balíček už rátať s prístupom železničných podnikov ako podnikateľov nielen na domácu železničnú infraštruktúru, ale aj na železničné infraštruktúry ostatných členských štátov a s prístupom na systém transeurópskych železníc. Rovnako sa rátalo aj s možnosťou prístupu prevádzkovateľov železničnej infraštruktúry k správe železničných infraštruktúr v iných členských štátoch. Tento trothový posun znamenal takú koncepčnú zmenu, ktorú nebolo možno vtesnať do existujúceho zákona.

Dôvodom rozdelenia problematiky do dvoch zákonov bolo aj to, že sa tak vytvorili dve zložky trhu v sektore železníc – prevádzkovanie železničnej infraštruktúry ako podnikanie na obmedzene trhovej báze pod štátnou reguláciou a trh železničnej dopravy ako podnikanie železničných podnikov tiež zatiaľ so štátnou reguláciou. Tieto zložky trhu mali nerovnakú periodicitu zmien v práve Európskych spoločenstiev. Oddelenie právnej úpravy po vzore

STAVEBNÝ ZÁKON

cestnej infraštruktúry (cestný zákon z roku 1961) a cestnej dopravy (zákon o cestnej doprave z roku 1996) znížil počet noviel, ktoré by museli byť vykonané, keby zostalo všetko upravené v jednom komplexnom zákone.

Účelom novej právnej úpravy problematiky dráh bolo transponovať smernice tretieho balíčka v oblasti

- a) štandardizácie a technickej harmonizácie interoperability existujúceho železničného systému,
- b) zosúladienia bezpečnostných požiadaviek na manažérov infraštruktúry existujúceho železničného systému a na železničné podniky,
- c) zosúladienia pravidiel pridelovania kapacity železničnej infraštruktúry a cien za služby s tým spojené,
- d) úpravy vzťahu k novozriadenej Európskej železničnej agentúre a k Európskej komisii,
- e) vytvorenia národného železničného systému a jeho napojenie na systém (konvenčných) železníc Spoločenstva a na systém transeurópskych (vysokej rýchlosti a konvenčných) železníc,
- f) ďalšieho posilnenia trhových princípov v správe železničnej infraštruktúry, ako aj ďalšieho stupňa liberalizácie v železničnej doprave, a tým posilnenia konkurencieschopnosti železnice s inými druhmi dopravy (najmä s cestnou dopravou a s leteckou dopravou),
- g) presné vymedzenie úloh bezpečnostného orgánu, regulačného orgánu, vyšetrovacieho orgánu a cenového orgánu ako regulátorov trhu v sektore železníc tak, aby ich úlohy boli vo všetkých členských štátoch v zásadných veciach rovnaké a umožnili jednak vzájomnú spoluprácu a jednak spoluprácu s Európskou železničnou agentúrou a s Európskou komisiou.

Nová úprava problematiky iných dráhových infraštruktúr upresnila a zosúladiť s existujúcimi trhovými faktormi a odstránila zastarané pravidlá ešte z čias federálneho Československa.

Novela zákona č. 118/2010 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Vláda Slovenskej republiky sa vo svojom programovom vyhlásení zaviazala, že bude určovať pravidlá a podporovať vznik verejno-súkromných partnerstiev (PPP) v oblasti spracovania a vytvárania verejnej infraštruktúry a zabezpečovania verejných služieb a z tohto dôvodu na svojom rokovaní dňa 8. júla 2009 schválila dva nové metodické dokumenty vypracované v rezorte Ministerstva financií SR. V nadväznosti na uvedený stav Ministerstvo financií SR ako metodický orgán pre PPP projekty zabezpečilo spracovanie komplexnej analýzy realizovateľnosti PPP projektov, ktorá proaktívne iniciuje potrebné zmeny v právnom poriadku tak, aby tento nevytváral zásadné prekážky realizácie PPP projektov, nakoľko kvalita právneho prostredia je významným faktorom úspechu projektov. Je podstatné, aby právny poriadok nevytváral zásadné prekážky, umožňoval najmä dostatočnú flexibilitu a možnosť reagovať na rôzne záujmy zúčastnených strán, nepredpisoval zbytočné podmienky a nadbytočnú reguláciu tam, kde to nie je potrebné. Projekty, v ktorých vstupujú do partnerstva sektor verejnej správy a súkromný sektor, dávajú nové možnosti pri zabezpečovaní služieb a pri budovaní infraštruktúry, ktorú doteraz zabezpečoval výhradne štát z verejných financií (dialnice a cesty, čističky odpadových vôd, letiská atď.).

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 609 z 2. septembra 2009 schválila Analýzu právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v SR a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP a uložila ministrom výstavby a regionálneho rozvoja vypracovať a v lehote do 31. decembra 2009 predložiť na rokovanie vlády novelu zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, v ktorej boli zapracované závery analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v SR. Novela stavebného zákona bola vypracovaná v intenciách analýzy schválenej citovaným uznesením vlády; cieľom analýzy bolo podrobne analyzovať existujúci právny stav a navrhnúť možnosti optimálnej právnej úpravy z hľadiska PPP projektov tak, aby právne predpisy nevytvárali zásadné prekážky, ktoré by znemožňovali PPP projekty uskutočňovať.

V rámci analýzy stavebného zákona boli vytypované dva okruhy, ktoré bolo potrebné upraviť:

- problematika preukazovania vlastníckych alebo iných práv k pozemku v stavebnom konaní,
- problematika vyvlastnenia.

Vo vzťahu k preukazovaniu vlastníckych alebo iných práv k pozemkom alebo stavbám pre účely stavebného konania novela zákona doplnila medzi pojem „iné právo“ aj dohodu o budúcej zmluve o vecnom bremene; a vo väzbe na realizáciu PPP projektov odkazuje na osobitný právny predpis, ktorý upravuje koncesie, resp. koncesné zmluvy. Z koncesnej zmluvy musí byť zrejme dohoda medzi verejným a súkromným partnerom, kto bude nositeľom oprávnenia byť stavebníkom navrhovanej stavby (PPP projektu) a kto bude pre tento účel nadobúdať pozemky do vlastníctva, resp. do nájmu. V časti týkajúcej sa vyvlastnenia sa doplnil účel, pre ktorý je prípustné vo verejnom záujme za splnenia ďalších zákonných podmienok vyvlastniť, o možnosť vyvlastnenia alebo obmedzenia vlastníckeho práva k pozemkom alebo stavbám pre zriadenie alebo prevádzkovanie verejných letísk a leteckých pozemných zariadení vrátane ich ochranných pásiem vo väzbe na osobitný predpis, ktorým je zákon č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ďalej sa doplnili ustanovenia upravujúce tie prípady, kedy je predmetom vyvlastnenia nehnuteľnosť, ktorá je predmetom exekučného záložného práva, a to tak vo vzťahu k procesným pravidlám vyvlastnenia ako aj k poskytnutiu náhrady. K novele zákona boli v medzirezortnom pripomienkovom konaní zo strany Ministerstva financií SR vznesené dve zásadné pripomienky; Ministerstvo financií SR po ich prerokovaní od nich ustúpilo za podmienky, že odôvodnenie týchto dvoch zásadných pripomienok boli zapracované v materiály v časti Predkladacia správa a v Dôvodovej správe vo Všeobecnej časti. Na základe uvedenej požiadavky MF SR uvádzame nasledovné: V intenciách ustanovenia § 117 ods. 1 stavebného zákona stavebným úradom je obec, pričom pôsobnosť stavebného úradu je preneseným výkonom štátnej správy. Z tohto dôvodu bolo potrebné od seba odlišovať samosprávnú pôsobnosť obce (podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov) a výkon činnosti stavebného úradu ako prenesený výkon štátnej správy (podľa stavebného zákona). Ako vyplýva z „Analýzy“, v projektoch verejného a súkromného partnerstva je jedným zo subjektov tohto vzťahu subjekt verejného sektora, t. j. štát prostredníctvom orgánov štátnej správy, iných subjek-

tov verejnej správy, prípadne miestna či regionálna samospráva. V tomto partnerskom vzťahu sa zúčastnené strany dohodnú, kto bude vystupovať ako stavebník (vo väzbe na § 58 ods. 2 stavebného zákona) – či to bude verejný partner, alebo súkromný partner, alebo iná právnická osoba (napr. na tento účel zriadená akciová spoločnosť) – toto si dohodnú a zakotvia v koncesnej zmluve. Preto MVRR SR navrhlo riešiť túto problematiku v novele stavebného zákona doplnením ustanovenia § 139 ods. 1 stavebného zákona o „koncesnú zmluvu“. Podľa § 58 ods. 2 stavebného zákona stavebník pri podaní žiadosti o stavebné povolenie musí preukázať, že je vlastníkom pozemku alebo že má k tomuto pozemku iné právo podľa § 139 ods. 1 stavebného zákona, ktoré ho oprávňuje zriadiť na ňom požadovanú stavbu.

Predmetom PPP projektov sú stavby diaľnic, rýchlostných ciest, miestnych komunikácií, letísk, železníc, vodných stavieb, čističiek odpadových vôd a pod., kde obec ako všeobecný stavebný úrad nefiguruje v pozícii stavebného úradu ako povoľovacieho orgánu; v prípade týchto stavieb je príslušným povoľovacím orgánom špeciálny stavebný úrad (§ 120 stavebného zákona), ktorý patrí do štátnej správy, resp. prenesenej štátnej správy v príslušnom rezorte (MDPT SR, MŽP SR a pod.) a jeho činnosť sa riadi rezortnými predpismi, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 119 ods. 3 stavebného zákona. Ak obec, na ktorú bol zákonom prenesený výkon štátnej správy, bude v pozícii stavebníka, nie je možné v tomto prípade považovať za stavebníka stavebný úrad, ale stavebníkom je obec ako právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami (zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení). V prípade, že by obec na základe koncesnej zmluvy bola v projektoch verejného a súkromného partnerstva označená ako stavebník stavby, musela by v stavebnom konaní preukazovať, že má vlastnícke alebo iné práva k pozemku, ktorý chce zastavať a musela by tieto práva nadobudnúť (kúpou, vyvlastnením) – pričom situáciu stretu záujmov v tom období riešilo ustanovenie § 119 ods. 3 stavebného zákona tak, že krajský stavebný úrad určí, ktorý iný stavebný úrad (iná obec) vykoná konanie a vydá rozhodnutie. Právny poriadok pripúšťal spoluprácu obce zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného predpisu (§ 20 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb.). Nebola výnimočná situácia taká, že obec ako samostatná právnická osoba je zriaďovateľom alebo zakladateľom obchodnej spo-

ločnosti, (Vodárne a kanalizácie, a. s.) s majetkovou účasťou obce, prostredníctvom ktorej zabezpečuje určitú činnosť; ide o dva samostatné právne subjekty, pričom rozlišovacím – identifikačným znakom je IČO a DIČ právnickej osoby.

Taktiež je potrebné uviesť, že v záujme preskúmania dodržania zákonnosti pri povoľovaní stavby, proti rozhodnutiam vydaným všeobecným stavebným úradom ako aj špeciálnym stavebným úradom v konaniach podľa stavebného zákona a iných príslušných rezortných predpisov je možné podať tak riadny opravný prostriedok (odvolanie) alebo mimoriadny opravný prostriedok (podnet na preskúmanie rozhodnutia, podnet na prokuratúru, podať žalobu na súd). Zároveň v prípade akýchkoľvek pochybností naznačujúcich stret záujmov umožňoval platný právny systém tak v správnom konaní ako aj v súdnom konaní vysloviť námietku predpojatosti. K záveru Analýzy vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP), v ktorom sa odporúčalo „vypracovať novelu stavebného zákona, prípadne katastrálneho zákona, predmetom ktorej by bolo zamedzenie nakladania s majetkom v prospech tretích strán, ktorý je predmetom vyvlastňovacieho konania po začatí vyvlastňovacieho konania“, bolo potrebné uviesť, že takáto úprava by znemožnila doriešenie veci dohodou v priebehu vyvlastňovacieho konania z nasledujúcich dôvodov: Vyvlastňovaný sa môže kedykoľvek ešte aj počas prebiehajúceho vyvlastňovacieho konania rozhodnúť, že sa s navrhovateľom vyvlastnenia dohodne na odpredaji pozemku (v priebehu vyvlastňovacieho konania sa dohodnú, že podpíšu kúpnopredajnú zmluvu) – uvedené zamedzenie nakladania s majetkom by im zabránilo uzavrieť dohodu, a preto by vyvlastňovací orgán bol zo zákona nútený vyvlastňovať aj vtedy, keď sa zúčastnené strany dohodli na odpredaji, čo by bolo v rozpore so základnými princípmi vyvlastnenia. Okrem toho pojem „tretia strana“ je nejasný a nejednoznačný – na vyvlastňovanom pozemku môžu viazať rôzne práva ďalších osôb (napr. vecné bremená, záložné právo, hypotéka, dedičské konanie, súdne konanie o určenie vlastníctva, exekúcia a pod.), ktorých zánik, resp. náhrada za ich zánik sa tiež rieši vo vyvlastňovacom konaní, preto vo vyvlastňovacom konaní nefigurujú iba dve strany vyvlastňovaný a vyvlastniteľ. Upozorňujeme, že vyvlastnenie smeruje vždy k pozemkom, stavbám a právam k nim, a nie proti ich vlastníkovi, t. j. zmena vlastníka vo

vyvlastňovacom konaní nepredstavuje pre vyvlastňovací orgán žiadnu prekážku pre vyvlastnenie.

Reálne naplnenie hlavného cieľa sledovaného novelou zákonom, t. j. odstránenie legislatívnych prekážok, ktoré by znemožňovali PPP projekty uskuutočňovať a zlepšenie kvality právneho prostredia, by mali byť významným faktorom úspechu projektov a takéto prostredie by malo mať pozitívny vplyv na rozvoj infraštruktúry a podnikateľského prostredia.

Novela zákona č. 145/2010 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Novela zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“), bol predložený na základe doplňujúceho formálneho oznámenia Komisie ES podľa čl. 226 Zmluvy ES – porušenie č. 2007/2385 z 23. septembra 2008 – nesprávna transpozícia smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie v znení smernice Rady 97/11/ES a smernice Rady 2003/35/ES. Platnú právnu úpravu na úseku posudzovania vplyvov na životné prostredie upravoval zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov.

S ohľadom na uvedené predkladateľ zákona Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky dôkladne preskúmalo jednotlivé výhrady Komisie Európskych spoločenstiev k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a pristúpilo k novelizácii platného zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov.

Oproti platnému zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov došlo k niektorým zmenám v obsahu zákona, ktoré upresňujú ustanovenia zákona podľa článku 10a smernice 85/37/EHS o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné

prostredie, v znení zmenenom a doplnenom smernicami 97/11/ES a 2003/35/ES.

Novela zákona obsahovala ustanovenia, v dôsledku ktorých sa nepredpokladal výrazný priamy vplyv pri výkone štátnej správy.

Novela zákona obsahovala ustanovenia, v dôsledku ktorých sa nepredpokladal výrazný priamy vplyv na verejné financie. Novela zákona však mohla mať v určitých prípadoch dopad na obyvateľov, podnikateľskú sféru a iné právnické osoby v závislosti od konkrétnych činností a ich zmien. Dopad mohol spočívať v predĺžení časového horizontu prípravy činností a ich zmien a v prípade reálneho predpokladaného negatívneho vplyvu činností a ich zmien stanovením podmienok na ich zmiernenie alebo elimináciu. Novela zákona účinne prispela k transparenteniu procesov hodnotenia a posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Uplatňovanie zákona v praxi prispelo k skvalitneniu procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, rozšírilo zapojenie verejnosti do tohto procesu a prispelo k ochrane životného prostredia.

Novela zákona bola plne v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, ktorý sa opiera okrem ekonomického a sociálneho piliera aj o pilier environmentálny. Novela zákona podporila v podnikateľskom prostredí zodpovednejší prístup k príprave investičných zámerov z hľadiska jednotlivých zložiek životného prostredia. Skvalitnením procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie zapojením verejnosti sa vytvorili predpoklady pre zvýšenie kvality životného prostredia a pre zníženie negatívnych vplyvov navrhovaných činností a strategických dokumentov na zdravie ľudí, vodu, ovzdušie, pôdu, faunu a flóru, na krajinu a chránené oblasti prírody.

Novela zákona č. 547/2010 Z. z.

Zákon o začlenení Železničnej polície do Policajného zboru a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon, ktorým sa Železničná polícia začlenila do Policajného zboru, bola predložená v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2010-2014. Ministroví vnútra Slovenskej republiky boli podriadené dva ozbrojené bezpečnostné zbory: Policajný zbor a Železničná polícia. Pôsobnosť Železničnej polície podľa § 2 zákona č. 57/1998 Z. z. o Železničnej polícii v znení neskorších predpisov bola porovnateľná s plnením úloh

Policajného zboru podľa § 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“) s tým rozdielom, že Železničná polícia pôsobí len v obvode železničných dráh. Osobitnú pôsobnosť Železničnej polície, predovšetkým na úseku dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou železničnej dopravy v obvode železničných dráh a pri podieľaní sa na zisťovaní a objasňovaní príčin ohrozovania bezpečnosti a plynulosti železničnej dopravy v obvode železničných dráh, ktorú predtým Policajný zbor nemal, bolo potrebné prevziať medzi úlohy Policajného zboru a zabezpečiť tak kontinuitu pri začleňovaní Železničnej polície do Policajného zboru. Organizačnú štruktúru Policajného zboru upravuje § 4 zákona o Policajnom zbore, podľa ktorého Policajný zbor sa člení na službu justičnej polície, službu kriminálnej polície, službu finančnej polície, službu poriadkovej polície, službu dopravnej polície, službu ochrany objektov, službu cudzineckej polície, službu hraničnej polície, službu osobitného určenia, službu ochrany určených osôb a inšpekčnú službu; organizačnou súčasťou Policajného zboru je aj útvar kriminalisticko-expertíznych činností, ktorý vykonáva odbornú činnosť a znaleckú činnosť. Služby Policajného zboru pôsobia v rámci útvarov Policajného zboru, ktoré zriaďuje a zrušuje minister vnútra Slovenskej republiky; zároveň určuje náplň ich činností a vnútornú organizáciu. Útvary Policajného zboru sú organizované spravidla podľa organizácie súdov. Organizačnú štruktúru Železničnej polície upravuje § 4 zákona o Železničnej polícii, podľa ktorého v Železničnej polícii pôsobí poriadková služba, operatívna služba, služba ochrany objektov a služba kynológie. Služby Železničnej polície pôsobia v rámci útvarov Železničnej polície, ktoré sú zriadené v obvode železničných dráh. Podľa § 3 zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov obvod dráhy zriaďuje špeciálny stavebný úrad v stavebnom povolení alebo stavebný úrad vo vyvlastňovacom rozhodnutí. Ak z tohto rozhodnutia nevyplýva inak, obvod železničnej dráhy je tri metre od vonkajšieho okraja telesa železničnej dráhy a stavieb, konštrukcií a pevných zariadení, ktoré sú jej súčasťou. Obvod dráhy vzniká dňom nadobudnutia právoplatnosti stavebného povolenia alebo vyvlastňovacieho rozhodnutia a zaniká dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o zrušení dráhy. Podľa § 5 zákona o Železničnej polícii minister vnútra Slovenskej republiky

určuje organizáciu a riadenie Železničnej polície a zriaďuje útvary Železničnej polície.

Začlenenie Železničnej polície do Policajného zboru bolo vykonané v súlade s § 4 ods. 2 zákona o Policajnom zbore, podľa ktorého útvary Policajného zboru zriaďuje a zrušuje minister; zároveň určuje náplň ich činností a vnútornú organizáciu. Poriadkovú službu Železničnej polície, operatívnu službu Železničnej polície, službu ochrany objektov Železničnej polície a službu kynológie Železničnej polície minister vnútra Slovenskej republiky primerane začlení do útvarov Policajného zboru. Ustanovilo sa vytvoriť službu železničnej polície, ktorá bola taktiež primerane začlenená do útvarov Policajného zboru. Predpokladalo sa, že začlenením Železničnej polície do Policajného zboru sa využila odbornosť príslušníka Železničnej polície na úseku služobnej činnosti, ktorú doteraz vykonával. Rovnako aj iné služobné činnosti príslušníkov Železničnej polície budú obdobne primerane využité na rovnakom úseku v podmienkach Policajného zboru, ako napríklad odbornosť povereného príslušníka Železničnej polície v trestnom konaní, odbornosť pri obhajobovaní priestupkov, odbornosť referenta vykonávajúceho personálne činnosti a pod. Ministrom vnútra Slovenskej republiky bola zriadená odborná komisia, ktorá mala za úlohu zrealizovať proces začlenenia Železničnej polície do Policajného zboru na úrovni Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, a ktorá na základe dôkladnej analýzy bezpečnostnej situácie, rizikovosti a nápadu trestnej činnosti prehodnotí stav výkonných a špecializovaných útvarov Policajného zboru s cieľom posilniť tabuľky zloženia a počtov Policajného zboru. Tabuľkové miesta príslušníkov Policajného zboru, ktoré budú začlenené zo Železničnej polície do organizačnej štruktúry Policajného zboru, budú prednostne použité v priamom výkone služby. Novelou zákona sa predpokladalo zlepšenie predchádzajúceho stavu bezpečnostnej situácie nielen v oblasti železničnej dopravy, ale aj v iných oblastiach, pretože začlenením Železničnej polície do Policajného zboru došlo k zjednoteniu oboch ozbrojených bezpečnostných zborov, ktoré umožnilo operatívnejšie používanie síl a prostriedkov na plnenie úloh uložených zákonom. Začlenením Železničnej polície do Policajného zboru došlo k posilneniu výkonných zložiek ozbrojeného bezpečnostného zboru na úkor jeho riadiaceho aparátu. Práve táto racionálnosť a efektívnosť pri používaní síl a prostriedkov pri plnení zákonných úloh boli relevantnými dôvodmi na začlenenie Železničnej polície do Policajného zboru.

Súčasťou novely zákona boli aj novely niektorých zákonov, ktoré sa svojím obsahom priamo dotýkajú začlenenia Železničnej polície do Policajného zboru; sú to zákony, kde má Železničná polícia rozdielne postavenie ako Policajný zbor, zákony, ktoré Železničnej polícii ustanovujú určité kompetencie, resp. oprávnenia a zákony, kde by mechanické nahradenie slov mohlo spôsobovať významové nejasnosti (napr. Trestný zákon, Trestný poriadok, zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, zákon o Policajnom zbore, zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach).

Novela zákona č. 408/2011 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Novela zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „novela zákona“), bol predložený na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2011. Dôvodom jeho prijatia bola predovšetkým výzva (formálne oznámenie) – porušenie č. 2009/2239 Európskej komisie K (2009) 7333 z 9. 10. 2009 – týkajúca sa nesprávnej a/alebo neúplnej transpozície smernice č. 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie.

Platnú právnu úpravu na úseku posudzovania vplyvov na životné prostredie upravoval zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov. S ohľadom na uvedenú predkladateľ novely zákona Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, dôkladne preskúmalo jednotlivé výhrady Európskej komisie

k zákonu č. 24/2006 Z. z. a pristúpilo k jeho novelizácii. Oproti predchádzajúcemu zákonu došlo k niektorým zmenám v obsahu zákona, ktoré upresnili ustanovenia zákona podľa článku 2 písm. a), článku 3 ods. 1 – 7, článku 4 ods. 1, článku 5 ods. 1 – 2 a 4, článku 6 ods. 3 – 5, článku 7 ods. 2 – 3, článku 9 ods. 1 – 2, článku 10 ods. 1, článku 11 ods. 1 a 3, článku 12 ods. 1 a 2, článku 13 ods. 3, prílohy I a prílohy II k smernici 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie.

Novela zákona obsahuje ustanovenia, v dôsledku ktorých sa predpokladal nárast práce pri výkone štátnej správy. Uvedená skutočnosť súvisela najmä s možným rozšírením rozsahu posudzovania strategických dokumentov a ich zmien, ku ktorým bolo potrebné vykonať proces posudzovania vplyvov na životné prostredie. Celkové odhadnuté výdavky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky vyplývajúce zo zavedenia právnej úpravy pre problematiku posudzovania vplyvov na životné prostredie súvisia so

a) zvýšenými výdavkami spojenými s personálnym posilnením:

- ministerstva – 2 pracovné miesta, pre zabezpečenie riadenia a kontroly výkonu štátnej správy a iných povinností podľa tohto zákona,
- Slovenskej agentúry životného prostredia – 1 pracovného miesta – pre pokrytie činností súvisiacich s vybudovaním a riadením informačného systému EIA/SEA,
- obvodných úradov životného prostredia – 20 pracovných miest pre zabezpečenie výkonu štátnej správy.

Požiadavka bola mimoriadne dôležitá, keďže už pri schválení zákona č. 24/2006 Z. z. došlo k zavedeniu kompetencií obvodných úradov životného prostredia pre výkon zisťovacích konaní a ďalšie novely zákona č. 24/2006 Z. z. (287/2009 Z. z. a 145/2010 Z. z.), ktoré priniesli nárast výkonu štátnej správy a napriek opakovaným požiadavkám zabezpečiť pracovné miesta na Obvodných úradoch životného prostredia pre výkon štátnej správy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie pri schvaľovaní príslušných predpisov sa dosiaľ nepodarilo zabezpečiť potrebné pracovné miesta, pričom výdavky sú určené na mzdové zabezpečenie, vrátane poisťného do poisťných fondov,

b) zriaďovacími (jednorazovými) výdavkami a prevádzkovými výdavkami na zriadenie pracovných miest, týkajúcich sa technického vybavenia,

c) výdavkami Slovenskej agentúry životného prostredia súvisiacimi so zriadením a prevádzkou informačného systému EIA/SEA, vypracovaním a publikovaním metodických pokynov a informačných materiálov, školeniami štátnej správy a samosprávy a cezhraničnej spolupráce s Rakúskou republikou, Maďarskou republikou a Českou republikou, Poľskou republikou a Ukrajinou, vyplývajúcej z uplatňovania dohovoru ESPOO.

Novela zákona mohla priniesť dopad na štátny rozpočet, rozpočet obcí, vyšších územných celkov ako aj na podnikateľské prostredie s ohľadom na potrebu navýšenia nákladov na prípravu environmentálnych dokumentácií k procesu hodnotenia strategických dokumentov. Novelou zákona sa do právneho poriadku Slovenskej republiky správne a úplne prebrala smernica 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie.

Novela zákona č. 300/2012 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Platný zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/91/ES o energetickej hospodárnosti budov. Novo zaviedol pravidlá zabezpečujúce zlepšenie energetickej hospodárnosti budov zmenou ich tepelnej ochrany a vykurovania a prípravy teplej vody, vetrania, chladenia a osvetlenia s cieľom znížiť spotrebu energie v budovách a znížiť emisie skleníkových plynov z užívania budov. Obsahom týchto pravidiel bolo päť celoplošných opatrení, a to

- určenie jednotnej metodiky výpočtu tzv. integrovanej energetickej hospodárnosti budov,

- určenie minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť nových (novopostavených) budov,
- určenie minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť tzv. veľkých existujúcich budov (t. j., nad 1 000 m² užitočnej plochy) v rámci ich významnej obnovy zásahom do tepelnej ochrany budov zateplením obvodového a strešného pláštia, výmenou pôvodných otvorených výplní (okien) a zásahom do energetického vybavenia budov,
- zavedenie povinnej energetickej certifikácie niektorých kategórií budov,
- zavedenie povinnej pravidelnej kontroly kotlov a klimatizačných systémov – túto povinnosť upravuje zákon č. 17/2007 Z. z. o pravidelnej kontrole kotlov, vykurovacích sústav a klimatizačných systémov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Uvedené opatrenia sa v praxi presadzovali postupne od 1. januára 2006 do 1. januára 2008 spolu s vykonávacou vyhláškou a prijatím nových slovenských technických noriem (STN), ktoré boli prevzaté z európskych technických noriem (EN) pripravených na základe mandátu Európskej komisie č. M 343. Dôležitosť uvedených opatrení bola daná tým, že až 40 % celkovej spotreby energie v Európskej únii spotrebovali budovy na vykurovanie a prípravu teplej vody, klimatizáciu, osvetlenie a pohon zabudovaných zariadení (napríklad výťahov, a pod.). Na základe tohto zistenia Európska rada v marci 2007 vytýčila a v januári 2008 vyhlásila klimaticko-energetický balíček, ktorého cieľom bolo celoplošne znížiť spotrebu energie do roku 2020 až o 20 % a súčasne zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na 20 %. Na základe toho bola citovaná smernica zrušená a nahradená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov. Termín jej povinnej transpozície do slovenského právneho poriadku je 9. júl 2012 a účinnosť 9. január 2013.

Hlavným obsahom novely zákona bola transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ do slovenského právneho poriadku. Nová smernica ponechala v platnosti všetky predchádzajúce úlohy a pravidlá a pridala novú úlohu využívať energiu z obnoviteľných zdrojov. Tým sa malo dosiahnuť splnenie úloh vyplývajúcich z Kjótskeho protokolu k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy UNFCCC, a zároveň dosiahnuť, aby podiel energie získanej

z obnoviteľných zdrojov tvoril 20 % celkovej spotrebovanej energie do roku 2020. Zo smernice vyplývali pre členské štáty tieto nové hlavné úlohy:

- zohľadňovať v metodike výpočtu integrovanej energetickej hospodárnosti budov miestne klimatické podmienky a vnútorné prostredie budov vo vzťahu k efektívnosti vynakladaných nákladov, ktoré sú potrebné na výstavbu nových budov a na významnú obnovu existujúcich budov;
- zohľadňovať v metodike výpočtu integrovanej energetickej hospodárnosti budov okrem ich tepelnotechnických vlastností aj ostatné faktory ovplyvňujúce ich energetickú hospodárnosť, najmä systémy vykurovania a klimatizácie, uplatňovanie energie z obnoviteľných zdrojov (najmä zabudovaných zariadení v budove a v jej blízkom okolí), vplyv okolitých budov, najmä tienenie, kvalitu vnútorného vzduchu v budove a vhodné prirodzené osvetlenie;
- určovať minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budov tak, aby znížovanie potreby energie budov bolo na nákladovo optimálnej úrovni energetickej efektívnosti s využívaním možností technického pokroku v stavebných výrobkoch a v zariadeniach na vykurovanie a prípravu teplej vody, chladenie, vetranie a osvetlenie budov;
- zavedenie národných plánov zameraných na zvýšenie celkového počtu budov s takmer nulovou potrebou energie do roku 2020; schválené národné plány a ich plnenie vyžadujú notifikáciu Komisii,
- zaviesť nové alebo prispôbiť existujúce finančné nástroje na zvýšenie investícií do energetickej efektívnosti obydľí aj s využitím súkromno-verejných partnerstiev, na podporu zavádzania ekologických technológií a energeticky účinných systémov, na revíziu stavebných postupov a na využívanie kvalitnejších stavebných výrobkov;
- povinnosť zostavovať zoznamy existujúcich a navrhovaných opatrení finančnej povahy na podporu investícií a odstraňovanie právnych prekážok na trhu a na bezplatnú alebo dotovanú technickú pomoc a poradenstvo, ako aj na dotácie a grantové programy a na dotované úverové programy a úvery s nízkym úrokom,
- zaviesť nezávislý kontrolný mechanizmus kvality vydávaných energetických certifikátov

a kontroly vykurovacích a klimatizačných systémov,

- umožniť architektom a ďalším projektantom prístup k informáciám o výsledkoch výskumu o nových ekologických technológiách a energetickej účinných systémoch, o nových stavebných výrobkoch a o nových stavebných postupoch s cieľom zabezpečiť optimálnu kombináciu zlepšenia energetickej hospodárnosti a energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov a centrálneho zásobovania teplom pri navrhovaní a projektovaní výstavby a obnovy budov,
- inovovať normy a obsah odbornej prípravy nezávislých odborníkov v rámci uznávania odborných kvalifikácií architektov a stavebných inžinierov, vrátane autorizačných skúšok a celoživotného vzdelávania, ktoré vykonávajú Slovenská komora architektov a Slovenská komora stavebných inžinierov.

Uvedené úlohy sa plnili jednak zmenou zákona a jednak rôznymi organizačnými a finančnými opatreniami predovšetkým Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Novela zákona č. 180/2013 Z. z.

Zákon o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Novým zákonom o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa realizovali zámery a ciele vytyčené Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2012 až 2016 v časti verejná správa. Zároveň sa zákonom sledovali ciele obsiahnuté v Programe ESO (Efektívna, Spolahlivá a Otvorená štátna správa) schválenom uznesením vlády č. 164 z 27. apríla 2012. Úloha vypracovať nový zákon, ktorým sa zrušili špecializované miestne orgány štátnej správy a ustanovila sa nová štruktúra miestnej štátnej správy, vyplynula aj z plánu legislatívnych úloh vlády na rok 2013. Nový zákon nadviazal na zákon č. 345/2012 Z. z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým boli s účinnosťou k 1. januáru 2013 zrušené špecializované miestne orgány štátnej správy s pôsobnosťou na území kraja. Citovaný zákon predstavoval prvú etapu integrácie špecializovaných pôsobností štátnej správy na krajskej úrovni a utvoril predpoklady ustanovenia novej organizačnej štruktúry miest-

ných orgánov štátnej správy založenej na princípe jedného komplexného štátneho úradu v príslušnom území s pôsobnosťou na prevažnej väčšine úsekov štátnej správy.

Cieľom druhej etapy integrácie bolo vytvoriť jednotnú sústavu miestnych orgánov štátnej správy, čím zanikla dezintegrovaná špecializovaná miestna štátna správa reprezentovaná zložitou a neprehľadnou štruktúrou rôznych úradov v území. V súlade so zámerom a vecnými riešeniami prijatými počas prvej etapy integrácie sa ustanovilo zrušiť obvodné úrady životného prostredia, obvodné úrady cestnú dopravu a pozemné komunikácie, obvodné lesné úrady, obvodné pozemkové úrady a správy katastra a ich pôsobnosť presunúť na integrovaný miestny orgán štátnej správy s novým názvom okresný úrad, ktorý sa odvíja od názvu územia, na ktorom vykonáva štátnu správu.

V súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov sa ustanovili okresné úrady so sídlami v 72 okresoch. V hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice sa ustanovilo, obdobne ako tomu bolo predtým, ponechať po jednom okresnom úrade s územnou pôsobnosťou pre všetky okresy týchto miest. Vytvorenie štruktúry integrovaných miestnych orgánov štátnej správy v počte 72 odstránilo doterajšiu disproporciu viacerých obvodných úradov, ktorých územné obvody sú vymedzené niekoľkými okresmi, prípadne iným spôsobom (obcami). Pri vytváraní nového inštitucionálneho modelu miestnej štátnej správy sa vychádzalo najmä z princípov efektivity, racionálnosti, hospodárnosti, frekventovanosti výkonu agendy a z jestvujúcich personálnych kapacít. Územné obvody okresných úradov podľa jednotlivých úsekov štátnej správy sa ustanovili prehľadným spôsobom v texte zákona a v nadväzujúcich prílohách.

Nový zákon pozostával zo súboru článkov. Obsahom článku I bola nová právna úprava organizácie miestnej štátnej správy na princípe integrácie pôsobností doteraz špecializovanej štátnej správy a ich výkonu v jednom správnom úrade, ktorou sa v plnom rozsahu nahradil platný zákon č. 515/2003 Z. z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý sa stal neaktuálnym a nevyhovujúcim novým podmienkam. Ustanovilo sa predovšetkým postavenie, pôsobnosť, sídla

a územné obvody okresných úradov a upravili sa personálne, majetkové a iné vzťahy vzhľadom na zrušenie niektorých miestnych orgánov štátnej správy. Okresný úrad s integrovanou pôsobnosťou je z hľadiska právnej formy preddavkovou organizáciou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, pričom rozhodovacia právomoc o právnych pomeroch právnych subjektov v oblasti verejnej správy sa zverila jeho príslušným organizačným útvarom. Odvetvový princíp riadenia a kontroly štátnej správy uskutočňovanej okresným úradom príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy v súlade s kompetenčným zákonom a zákonmi upravujúcimi organizáciu výkonu štátnej správy na jednotlivých úsekoch zostal nedotknutý.

V bezprostrednej nadväznosti na právnu úpravu v článku I sa v ďalších článkoch priamo novelizovali viaceré zákony upravujúce postavenie a pôsobnosť orgánov špecializovanej miestnej štátnej správy na jednotlivých úsekoch štátnej správy, na ktoré sa vzťahuje integrácia. Z racionálneho dôvodu ide však len o niektoré zákony, v ktorých nepostačovalo vykonať iba zmenu právnej terminológie prostredníctvom prípustnej nepriamej novely, ale bolo nevyhnutné vykonať aj iné úpravy súvisiace so znením článku I.

Novela zákona č. 219/2013 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Cieľom právnej úpravy bolo zefektívniť prípravu a realizáciu významných investícií a tým prispieť k zatraktíveniu podnikateľského prostredia v Slovenskej republike, k udržaniu hospodárskeho rastu a k poklesu miery nezamestnanosti. Novelou zákona sa v čl. I rozšírila kategória významných investícií na všetky druhy stavieb. Zároveň sa však precizovali a objektivizovali kritériá, ktoré museli byť splnené, aby sa určitá investícia mohla považovať za významnú (výška investičných nákladov najmenej 100 mil. eur a najmenej 300 novovytvorených pracovných miest).

V čl. II sa novelizoval stavebný zákon s cieľom zrýchlenia procesu realizácie významnej investície. Vzhľadom na skutočnosť, že jedným z kritérií na určenie stavby za významnú investíciu bolo rozhodnutie vlády Slovenskej republiky, že jej uskutočnenie je vo verejnom záujme, sa nebude požadovať záväzné stanovisko obce (ako dotknutého orgánu v územnom konaní). V tomto prípade pôsobnosť stavebného úradu vykonáva obvodný úrad v sídle kraja (bývalý krajský stavebný úrad). Ide o rovnaký mechanizmus, ktorý sa už v minulosti uplatňoval pri výstavbe diaľnic a rýchlостných ciest.

Novela zákona mala pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie v Slovenskej republike, a naopak nemala vplyv na hospodárenie obyvateľstva, sociálnu exklúziu, rovnosť príležitostí a rodovú rovnosť.

Novela zákona č. 368/2013 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Novelou zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“), sa do legislatívneho procesu predložilo v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky, z ktorého jednou z priorit vlády Slovenskej republiky je pokračovať vo výstavbe diaľničnej dopravnej siete výraznejšou mierou ako predtým. Novela zákona bola rovnako pripravená v súlade so závermi vyslovenými v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 19/09-115 zo dňa 26. januára 2011.

Účelom novely zákona bolo zefektívniť a zjednodušiť proces majetkovoprávneho vysporiadania pozemkov pod pozemnými komunikáciami, ktorý je vzhľadom na rozdrobenosť pozemkov na Slovensku veľmi zdĺhavý. Novela zákona vychádzala z identifikácie konkrétnych problémov vlastníkov a správcov pozemných komunikácií pri príprave líniových stavieb. Z dôvodu zjednodušenia a urýchlenia majetkovoprávnej prípravy stavieb bolo potrebné novelizovať súvisiace právne predpisy, a to zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, zákon č. 129/1996 Z. z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové

vozidlá v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 129/1996 Z. z.“) a zákon č. 669/2007 Z. z. o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

Novela zákona č. 293/2014 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Novela zákona reagovala na dlhodobu pretrvávajúcu nedostatčnú úpravu regulácie v oblasti vonkajšej reklamy, ktorá spôsobovala neprimerané rozšírenie čiernych stavieb reklamných zariadení, ako aj reklamných zariadení, ktoré nie sú jednoznačne pevne spojené so zemou, čím de facto obchádzali podmienky a povinnosti stavebného zákona ako aj na vizuálny smog z nadmerného počtu reklamných zariadení.

Novela zákona reflektovala pripravovanú rekodifikáciu stavebného zákona. S ohľadom na závažnosť a komplikovanosť celej rekodifikácie, ako aj aktuálnosť potreby úpravy vonkajšej reklamy, novela zákona riešila problematiku vonkajšej reklamy v platnom znení stavebného zákona s tým, že jeho aplikácia môže pred prijatím nového rekodifikovaného stavebného zákona vyčistiť prostredie a nastaviť pravidlá novej regulácie.

Negatívne dopady doterajšej úpravy boli najmä jednotlivé postupy a nekonanie stavebných úradov, nemožnosť odstránenia čiernych stavieb, obštrukcie pri výkone práv ako vlastníkov pozemkov na ktorých tieto stavby stoja v rámci jednotlivých konaní, zhoršujúce sa podnikateľské prostredie pre podnikateľov, ktorí postupovali v súlade so zákonom, získavanie neprimeranej konkurenčnej výhody pre osoby, ktoré konajú contra legem alebo ktoré zákon obchádzajú, napr. umiestňovaním veľkých reklamných zariadení na betónové kvádre, nedostatčnosť a dlhotrvajúca vymožitelnosť práv dotknutých osôb. Toto všetko vplývalo na demotiváciu slušného podnikateľského prostredia, spôsobovalo bujnenie správania sa, ktoré nebolo v súlade so zákonom alebo ho obchádzalo, neregulovane zaťažovalo

životné prostredie a tým znižovalo kvalitu života v spoločnosti.

Novela zákona sprísnila zákonnú reguláciu povolení vonkajšej reklamy a zrušila sa možnosť dodatočného povolenia stavby.

Došlo k prekvalifikovaniu predchádzajúceho reklamného zariadenia na reklamné stavby, ktoré sa následne delili pre účely konania aj poplatkov podľa veľkosti najväčšej reklamnej plochy, čím sa jednoznačne zadefinovalo právne prostredie, v ktorom sa o právach a povinnostiach vlastníka reklamnej stavby rozhodovalo. Zároveň sa ustanovilo, aby doterajšie reklamné zariadenia, ktoré nespádali pod stavebný zákon, lebo neboli pevne spojené so zemou (alebo toto spojenie bolo sporné), sa stali reklamnými stavbami a tým sa odstránila diskriminácia podmienok pre podnikateľov aj ich nadmerný počet a tým aj neregulovaná záťaž životného prostredia. Zároveň sa zrušilo konanie o dodatočnom povolení reklamných stavieb, čím sa odstránila špekulatívna čierna výstavba.

Novela zákona zaviedla dve skrátené konania o odstránení nedovolennej reklamnej stavby pre vlastníka pozemku alebo osobu, ktorá mala pozemok v správe, na ktorom bola umiestnená nedovolená reklamná stavba. Za čierne stavby sa zaviedlo ukladanie pokút pevnými sumami, čím sa odstránili viaceré prietahy vo vymáhaní pokút v odvolacom konaní.

Novela zákona tiež zaviedla novú formu koregulácie vonkajšej reklamy, v rámci ktorej sa na odstraňovaní a likvidácii nelegálnych stavieb mohlo podieľať aj združenie zástupcov vlastníkov reklamných stavieb, ktoré splnilo podmienky registrácie uvedené v novele zákona.

Novela zákona upravila aj súvisiace právne predpisy, a to cestný zákon, v ktorom sa sprísnil podmienky pre umiestňovanie reklamných stavieb mimo obcí a miest pri diaľniciach, cestách pre motorové vozidlá a cestách I. triedy, ktoré boli medzinárodným cestným ťahom v území 100 m. Do zákona o správnych poplatkoch sa zaviedla úprava, ktorá súvisela so zavedením definície pre reklamné stavby a ich členenia podľa najväčšej reklamnej plochy.

Novela zákona č. 314/2014 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Novela zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela“), obsahuje zmeny a doplnenia vykonané v rámci platného zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov v reakcii na nedostatky vytykané Európskou komisiou v rámci procesu infringementu (konanie č. 2013/2034) proti Slovenskej republike podľa článku 258 o porušení Zmluvy o fungovaní Európskej únie) formálnym oznámením Európskej komisie (ďalej len „Komisia“) z 21. marca 2013 – list č. C(2013) 1558 final. Podľa Komisie boli hlavným nedostatkom platného zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov dôsledky nedostatočného prepojenia procesu posudzovania vplyvov navrhovaných činností s následnými povolovacími procedúrami, pretože sa tak vytváral priestor pre nerešpektovanie výsledkov procesu posudzovania vplyvov, ktorým tak nemôže garantovať ani plné zabezpečenie práv dotknutej verejnosti už účasťou na tomto konaní, resp. majúcej záujem o výsledok rozhodovania v záležitostiach životného prostredia. Otvorila sa tak problematika implementácie v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky časti tých požiadaviek Aarhuského dohovoru (Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovaní o procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zo dňa 25. júna 1998), ktorú smernica EIA implementuje (články č. 6, 7 a 9). Nové legislatívne riešenia v rámci novely zahŕňali:

- záväznosť výstupu zisťovacieho konania a procesu posudzovania vplyvov,
- podmienenie vydania následného povolenia rešpektovaním stavu a výsledku týchto konaní,
- postup úradného overovania zhody projektového dokumentu predkladaného do povolovej procedúry s výsledkom týchto konaní prostredníctvom záväzného stanoviska orgánu EIA, ktorý rozhodoval o výsledku posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a napokon aj
- nové opravné prostriedky zasahujúce do súčasného vnímania tohto nástroja a jeho väzby na účastiťstvo v prvostupňových konaniach.

Druhý okruh zmien súvisel s precizovaním predmetu posudzovania vplyvov a postupom vykonávania

zisťovacích konaní (jednou jeho formou bude konanie k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti) a napokon tu boli doplnky a spravenia v rámci posudzovania navrhovaných činností s cezhraničnými vplyvmi. Novelizačné body súviseli s riešením formálneho oznámenia Európskej komisie, prípadne so súvisiacimi legislatívnymi úpravami. Osobitná časť dôvodovej správy preto už túto skutočnosť osobitne nezdôrazňovala a odôvodnenia novelizačných bodov sa zameriavali najmä na vysvetlenie nových zmien.

Novela zákona predpokladala možnú finančnú záťaž pre podnikateľa vzhľadom na predkladanie podrobnejšej dokumentácie v štádiu posudzovania vplyvov za účelom stanovenia konkrétnych podmienok na realizáciu činnosti s ohľadom na životné prostredie. Tento postup však zracionalizoval konania pre podnikateľa i úrady.

Novela zákona č. 154/2015 Z. z.**Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov**

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky predložilo novelu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela zákona“). Cieľom novely zákona bolo zabezpečiť podmienky na efektívne využitie rozľahkých nevyužitých územných celkov na realizáciu ucelených hospodárskych činností, a to najmä v oblasti priemyslu, služieb, výskumu a vývoja. Základným predpokladom procesu prípravy vhodného územia na implementáciu priemyselnej výroby, služieb, výskumu alebo vývoja bolo urýchlenie a zefektívnenie procesov usporiadania majetkovo právnych vzťahov, územného konania, ako aj stavebného konania. Aktuálna situácia ohľadne majetkovo právnych vzťahov k nehnuteľnostiam na území Slovenskej republiky a ich evidencie bola aj z dôvodov rôznych historických aspektov mimoriadne komplikovaná.

Proces sceľovania rozdrobených území, pozemkových úprav, existencia inštitútu neznámeho vlastníka, hrozba možných reštitučných nárokov, nejasné dedičské vzťahy, chyby v evidencii, ako aj ďalšie aspekty predstavovali jednak právnú neistotu, ako aj značnú ťažkopádnosť pri realizácii veľkoprošných národohospodárskych aktivít, ktoré mali celospoločenský prínos. Novela zákona obsahovala rozšírenie definície významnej investície. Nová právna úprava umožnila vydanie osvedčenia o významnej investícii aj podnikom v 100 % vlastníctve štátu za účelom efektívneho využitia rozľahlých doteraz nevyužitých území na budovanie strategických parkov určených na umiestnenie investícií v oblasti priemyselnej výroby, služieb a výskumu a vývoja.

Článkom II novely zákona sa novelizoval zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Účelom bolo umožniť v územnom, v stavebnom a vo vyvlastňovacom konaní rýchlejšiu administratívnu prípravu na realizáciu významných investícií tak, aby boli zachované ústavné práva (čl. 20 Ústavy SR) vlastníkov dotknutých nehnuteľnosti. Novela zákona najmä

- umožnila stavebníkovi stavby, ktorá je významnou investíciou, stavby diaľnic a rýchlostných ciest a stavby železničných dráh preukázať vlastníctvo k pozemku alebo iné právo k pozemku pred vydaním stavebného povolenia; iným právom k pozemku sa rozumie užívanie pozemku alebo stavby na základe nájomnej zmluvy, dohody o budúcej kúpnej zmluve alebo dohody o budúcej zmluve o vecnom bremene, z ktorých vyplýva právo uskutočniť stavbu alebo jej zmenu, alebo právo vyplývajúce z vecného bremena spojeného s pozemkom alebo stavbou, alebo právo vyplývajúce z iných právnych predpisov, alebo užívanie pozemku alebo stavby na základe koncesnej zmluvy, z ktorej vyplýva právo uskutočniť stavbu alebo jej zmenu,
- upravila prípady, ak ku dňu začatia vyvlastňovacieho konania nie je schválený územný plán obce, alebo ak v schválenom územnom pláne alebo v územnom rozhodnutí nebolo územie určené na umiestnenie a realizáciu významnej investície; v týchto prípadoch sa neaplikuje ustanovenie § 110 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, ale podkladom na vydanie rozhodnutia o vyvlastnení bolo osvedčenie o významnej investícii (§ 3).

Novela zákona č. 247/2015 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Novela zákona transponovala smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/61/EÚ z 15. mája 2014 o opatreniach na zníženie nákladov na zavedenie vysokorychlostných elektronických komunikačných sietí (Ú. v. EÚ L 155, 23. 5. 2014) (ďalej len „smernica o znížení nákladov“) v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 484 z 24. septembra 2014 a doplnila zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov o ustanovenia spojené so zriadením a zabezpečením činnosti príslušných orgánov pre verejnú regulovanú službu podľa Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1104/2011/EÚ (Ú. v. EÚ L 287, 4. 11. 2011) v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 638 z 30. októbra 2013. Novela zákona ďalej upravila vybrané ustanovenia zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, ktorých úprava vyplývala z požiadaviek aplikačnej praxe.

Cieľom smernice o znížení nákladov bolo stanoviť minimálne práva a povinnosti, aplikovateľné v celej Európskej únii, ktoré uľahčili rozšírenie vysokorychlostných elektronických komunikačných sietí v záujme splnenia cieľov Digitálnej agendy pre Európu v oblasti vysokorychlostných elektronických komunikačných sietí (zabezpečiť do roka 2020 prístup k internetovému pripojeniu s rýchlosťou vyššou ako 30 Mbit/s pre všetkých Európanov a dosiahnuť, aby minimálne 50 % domácností malo internetové pripojenie s rýchlosťou pripojenia 100 Mbit/s a viac). Transpozíciou smernice o znížení nákladov do zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov sa zabezpečil:

- prístup podnikov poskytujúcich elektronické komunikačné siete k existujúcej infraštruktúre určenej na
 - a) výrobu, prepravu alebo distribúciu plynu, výrobu, prenos a distribúciu elektriny, zabezpečovanie verejného osvetlenia, výrobu, distribúciu a dodávku tepla, prevádzku verejnej kanalizácie;
 - b) prevádzku železničnej a cestnej infraštruktúry, prístavov a leteckej infraštruktúry;

STAVEBNÝ ZÁKON

- informovanosť o dostupnosti infraštruktúry využiteľnej pre budovanie vysokorychlostných elektronických komunikačných sietí;
- koordinácia výstavby s cieľom uľahčiť budovanie vysokorychlostných elektronických komunikačných sietí;
- transparentnosť v oblasti plánovania výstavby;
- vybavenosť budov infraštruktúrou využiteľnou pre budovanie vysokorychlostných elektronických komunikačných sietí;
- identifikácia štátneho orgánu zodpovedného za rozhodovanie prípadných sporov.

Novela zákona v tom období platnom znení neriešila problematiku zriadenia a prevádzky jednotného informačného miesta, ktorého úlohou, podľa smernice o znižovaní nákladov, bolo v elektronickej forme poskytovať informácie o dostupnosti infraštruktúry využiteľnej pre budovanie vysokorychlostných elektronických komunikačných sietí a o prebiehajúcej a plánovanej výstavbe. Funkciu jednotného informačného miesta mali v budúcnosti plniť informačné systémy o územnom plánovaní a výstavbe. Tieto tvorili výstup projektu „Elektronické služby stavebného poriadku, územného plánovania a regionálneho rozvoja“ (eSTAK), ktorý sa v súčasnosti rieši pod gesciou Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „MDVRR SR“). MDVRR SR má na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 579 zo 16. júna 2004 k návrhu na uzavretie Dohody o podpore, poskytovaní a používaní satelitných navigačných systémov GALILEO a GPS a príslušných aplikácií v spolupráci s ďalšími ministerstvami a najmä s Národným bezpečnostným úradom (ďalej len „NBÚ“) a Úradom pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „ÚREKPS“) zabezpečiť vykonávanie „Dohody o podpore, poskytovaní a používaní satelitných navigačných systémov GALILEO a GPS a príslušných aplikácií“. Súčasťou zabezpečenia vykonávania tejto dohody bola aj príprava a budovanie technických a administratívnych štruktúr potrebných pre zabezpečenie činnosti európskeho satelitného navigačného systému GALILEO a tvorba potrebnej legislatívy. Cieľom článku I bod 8 a článku IV novely zákona, bolo vytvoriť právny rámec, ktorý v podmienkach Slovenskej republiky umožnil vznik a vytvoril podmienky pre činnosť príslušného orgánu pre verejnú regulovanú službu podľa Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1104/2011/EÚ z 25. októbra 2011 o pravidlách prístupu k verejnej regulovanej službe, ktorú poskytuje globálny sa-

telitný navigačný systém zriadený v rámci programu Galileo. Novela zákona riešila zriadenie úradu pre verejnú regulovanú službu (ďalej len „úrad pre VRS“), ktorý pôsobil v rámci organizačnej štruktúry MDVRR SR, a ktorý pri výkone svojich kompetencií spolupracoval s NBÚ a ÚREKPS.

Novela zákona č. 254/2015 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Novela zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa predložil z dôvodu nevyhnutných úprav predmetných právnych noriem, ktorými predkladateľ reagoval na podnety z aplikačnej praxe a z dôvodu potreby legislatívneho riešenia závažných okolností, súvisiacich s tzv. „významnými investíciami“ podľa zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Účel právnej úpravy stavebného zákona a zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy spočíval v zefektívnení povoľovacích procesov, a to územného a stavebného konania, ktoré predstavujú dve samostatné a nadväzujúce konania tak, aby bolo možné realizovať povoľovanie stavieb významnej investície v čo najkratšom časovom horizonte. Predmetom zákonnej úpravy bolo predovšetkým:

- spresnenie niektorých ustanovení stavebného zákona za účelom zefektívnenia územného, stavebného konania a konania o odňatí pôdy z pôdneho fondu z časového hľadiska;
- riešenie aplikačných problémov z praxe, t. j. odstraňovaním duplicit v konaniach;

- kohéznosť príslušných ustanovení stavebného zákona a zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Novela zákona č. 177/2018 Z. z.

Zákon o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii)

Nový zákon o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) bol predložený podpredsedom vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu.

Zákon zaviedol povinnosť pre orgány verejnej moci získavať a používať pri svojej úradnej činnosti údaje evidované v informačných systémoch verejnej správy a zároveň oslobodil fyzické osoby a právnické osoby od povinnosti predkladať najčastejšie požadované výpisy z registrov pri najčastejších životných situáciách, v ktorých dochádzalo ku komunikácii občanov so štátom. Ide o výpis z listu vlastníctva, výpis z obchodného registra, výpis zo živnostenského registra, a výpisy a odpisy z registra trestov. Hlavným dôvodom novej právnej úpravy bola snaha o odbúranie administratívnej záťaže fyzických osôb a právnických osôb, nakoľko bolo neúčelné, aby orgány verejnej moci požadovali preukazovanie skutočností uvedených v dokladaných listinných výpisoch príslušných registrov, ak si tieto skutočnosti vedľa samé preveriť prostredníctvom informačných systémov verejnej správy alebo sú im známe z ich úradnej činnosti. Išlo o prvý krok z celého radu opatrení tzv. princípu „jedenkrát a dosť“, ktoré úrad pripravil a následne postupne rozširoval o ďalšie údaje a skutočnosti, ktoré už občania nie sú povinní štátu dokladovať v listinnej podobe. Zákon v jednotlivých novelizačných článkoch vypustil z osobitných predpisov zákonnú povinnosť fyzických osôb a právnických osôb za účelom preukázania skutočností prikladať k žiadostiam listinné výpisy, resp. dokladovať nimi skutočnosti, ktoré si orgány verejnej moci vedľa preveriť, a to nielen v konaniach o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach, ale komplexne pri úradnej činnosti orgánov verejnej moci.

Novela zákona č. 312/2018 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky predložilo novelu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela zákona“) na základe potreby implementovať nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1257/2013 z 20. novembra 2013 o recyklácii lodí a o zmene nariadenia (ES) č. 1013/2006 a smernice 2009/16/ES (ďalej len „nariadenie o recyklácii lodí“) a na základe požiadaviek, ktoré vyplynuli z aplikačnej praxe. Novelou zákona sa riešili aktuálne problémy na trhu a problémy z praxe nielen zo strany ministerstva a štátnej správy, ale aj zo strany podnikateľských subjektov.

Novelou zákona sa zabezpečila implementácia relevantných ustanovení nariadenia o recyklácii lodí. Novelou zákona sa ďalej zjednotil postup orgánov štátnej správy odpadového hospodárstva vo veci riešenia zodpovednosti za nezákonné umiestnenie odpadu, upravila sa povinnosť viazania finančných prostriedkov účelovej finančnej rezervy a zaviedli sa ciele zberu pre triedený zber zložiek komunálnych odpadov – odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov v obciach a mestách Slovenskej republiky. Zavedením cieľov zberu sa malo dosiahnuť zlepšenie triedeného zberu komunálnych odpadov z obalov a komunálnych odpadov z neobalových výrobkov a zníženie množstva odpadov ukladaných na skládky odpadov. Zavedením cieľov zberu sa vyhovel požiadavke Združenia miest a obcí Slovenska vo väzbe na novelu zákona o poplatkoch za uloženie odpadu na skládky odpadov. Zaviedlo sa zrušenie povinnosti mať schválený prevádzkový poriadok zariadenia na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu zo zelene, ak jeho ročná kapacita neprevyšuje 100 ton. V novele zákona sa zaviedlo zrušenie zmluvnej povinnosti medzi výrobcom obalov, ktorý si plní povinnosti individuálne a príslušným koordinačným centrom ako aj zrušenie povinnosti vyžiadať si od orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva vyjadrenie k dokumentácii v kolaudačnom konaní v prípade jednoduchých a drobných stavieb. Novela zákona

STAVEBNÝ ZÁKON

riešila aj výhrady Európskej komisie v konaní o porušení povinností podľa čl. 258 až 260 Zmluvy o fungovaní Európskej únie č. 2017/2035. Išlo o výhradu na neprijatie opatrení na čo najrýchlejšie zatvorenie v súlade s čl. 7 písm. g) a čl. 13 smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 v platnom znení (smernica o skládkach). Právnu úpravou sa v spojení s úpravou v stavebnom zákone umožnilo uzavretie tých skládok odpadov alebo ich častí, kde prekážkou pre skončenie konania právoplatným rozhodnutím na uskutočnenie stavby uzavretia skládky odpadov bolo preukazovanie práva k pozemku. Pre skládky odpadov, ktoré sú predmetom integrovaného povoľovania, bola prijatá rovnaká úprava zákonom č. 193/2018 Z. z. Ďalším mechanizmom na zabezpečenie uzavretia skládky odpadov bola nová možnosť nariadiť prevádzkovateľovi skládky odpadov vykonanie potrebných úkonov a prác za účelom uzavretia skládky odpadov alebo jej časti alebo ich zabezpečiť na náklady prevádzkovateľa. Novelou zákona sa tiež riešila výhrada Európskej komisie ohľadne nesplnenia povinností podľa čl. 14 písm. a) až c) smernice o skládkach vo vzťahu k prevádzkovaným skládkam odpadov, ktoré boli uvedené do prevádzky do 30. júna 2001 a vzťahovala sa na ne povinnosť predložiť plán úprav skládky odpadov. Dotknuté skládky odpadov boli predmetom posúdenia ohľadne možnosti pokračovania ich činnosti z hľadiska splnenia povinností podľa uvedeného článku smernice o skládkach v novom konaní v § 114c v čl. I, ktoré sa vzťahuje aj na skládky odpadov, ktoré sú predmetom integrovaného povoľovania. Právna úprava vychádzala aj z posúdenia skládky odpadu Považský Chlmec Súdnym dvorom v prehratom súdnom spore (rozsudky C – 331/11 z 25. apríla 2013 a C – 626/16 z 4. júla 2018), keďže tieto skládky odpadov boli v rovnakom postavení ako skládka Považský Chlmec. V tejto súvislosti bolo nevyhnutné v prechodných ustanoveniach zabezpečiť, aby sa skládky odpadov dotknuté úpravou v § 114c nerozširovali o nové časti a ani sa nenavýšovala ich kapacita, teda, aby nedochádzalo k zmenám spočívajúcim v ich rozširovaní o nové časti (kazety) alebo v rozširovaní existujúcich častí alebo navýšovaní ich kapacity.

Novela zákona č. 93/2019 Z. z.

Zákon, ktorým sa dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Cieľom novely zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, bolo zabezpečiť, aby stavby slúžiace na plnenie úloh troch najvyšších ústavných činiteľov Slovenskej republiky boli považované za stavby pre bezpečnosť štátu. Vzhľadom na skutočnosť, že v objektoch slúžiacich na plnenie úloh prezidenta Slovenskej republiky, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky alebo predsedu vlády Slovenskej republiky je nevyhnutné dodržiavať prísne režimové opatrenia, bolo dôvodné, aby aj pri konaniach podľa stavebného zákona boli v súvislosti s týmito stavbami dodržiavané osobitné opatrenia. S prihliadnutím na to, že ústredným orgánom štátnej správy pre ochranu ústavného zriadenia ako aj bezpečnosti osôb a majetku je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, zahrnutím stavieb slúžiacich na plnenie úloh prezidenta Slovenskej republiky, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky alebo predsedu vlády Slovenskej republiky pod pojem „stavby pre bezpečnosť štátu“ sa docieli, aby pôsobnosť stavebného úradu pre tieto stavby vykonávalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Novela zákona č. 279/2019 Z. z.

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Novela zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, reagovala na potreby, ktoré vyplývali z praxe Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky v rámci výkonu jeho dozornej činnosti, predovšetkým v súvislosti so správnyymi konaniami týkajúcimi sa jadrových zariadení, ktoré sú na Úrade jadrového dozoru SR vedené. Hlavným cieľom bolo predovšetkým zlepšenie hospodárnosti a zefektívnenie vedených správnych konaní. Činnosti, ktoré sú predmetom dozoru Úradu jadrového dozoru SR, sa dotýkali ochrany životného prostredia, a teda vyvolávajú zvýšený záujem verejnosti, čo sa môže preja-

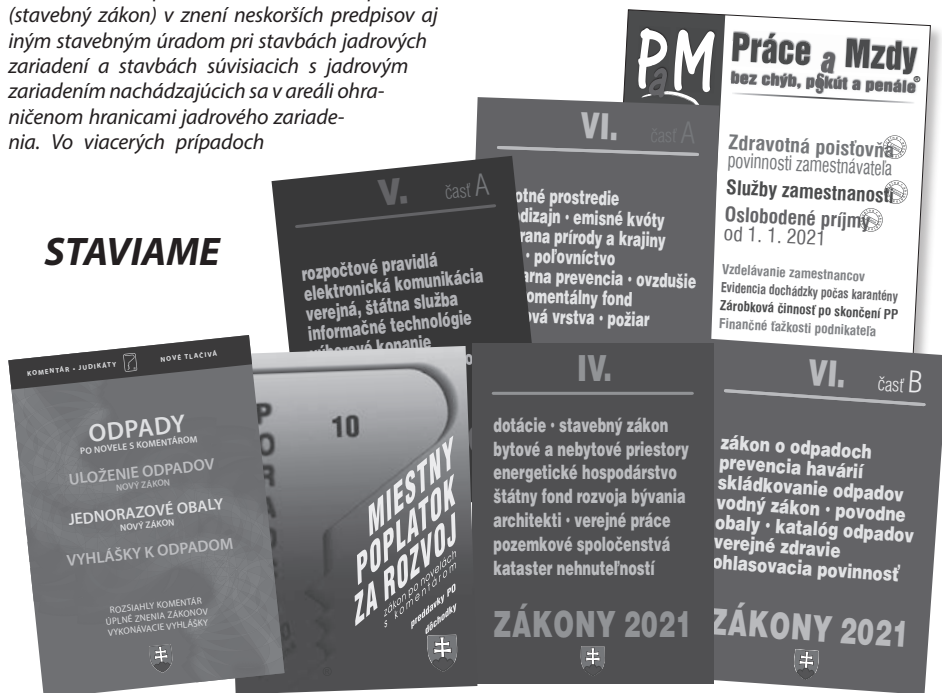
viť i na zvýšenom počte účastníkov konania z radov verejnosti, na čo právna úprava reaguje. Jednou zo základných požiadaviek, ktoré sú na správne orgány pri výkone verejnej moci kladené, je transparentnosť. Súčasťou požiadavky na transparentnosť pri rozhodovaní dozorného orgánu v oblasti jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení je aj zvýšená informačná povinnosť účastníkov rozhodovacích procesov v tejto oblasti. Právna úprava prispieva k informovaniu verejnosti o jednotlivých úkonoch Úradu jadrového dozoru SR adresovaných účastníkom konania v rámci správnych konaní a je tak plne v súlade s princípom transparentnosti. Zároveň sa upravil proces nakladania Úradu jadrového dozoru SR s informáciami, ktoré majú zákonom priznanú osobitnú ochranu, t. j. citlivá informácia, utajovaná skutočnosť, bankové tajomstvo, daňové tajomstvo, obchodné tajomstvo, telekomunikačné tajomstvo, poštové tajomstvo alebo zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti. Právna úprava rešpektuje medzinárodné záväzky Slovenskej republiky týkajúce sa prístupu k informáciám týkajúcim sa životného prostredia. Úrad jadrového dozoru SR je podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov aj iným stavebným úradom pri stavbách jadrových zariadení a stavbách súvisiacich s jadrovým zariadením nachádzajúcich sa v areáli ohraňovanom hranicami jadrového zariadenia. Vo viacerých prípadoch

prítom dochádza k paralelným konaniam vedených pred Úradom jadrového dozoru SR ako dozorným orgánom v oblasti jadrovej bezpečnosti a súčasne ako pred špeciálnym stavebným úradom. Právna úprava preto precizovala úpravu konaní vedených podľa atómového zákona a stavebného zákona, berúc do úvahy ich vzájomný vzťah.

Zákon rešpektoval medzinárodné a európske záväzky Slovenskej republiky týkajúce sa ochrany životného prostredia, a to Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor) (ďalej len „Aarhuský dohovor“) a Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES z 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí, ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/313/EHS. Rovnako novela zákona zohľadnila i Odporúčania Výboru ministrov Rady Európy, a to predovšetkým Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. R (87) 16 o správnych konaniach týkajúcich sa veľkého počtu osôb a Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. CM/Rec(2007)7 o dobrej verejnej správe.

1.1

STAVIAME

Prehľad ustanovení zákona

		str.
1.1	ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE	23
ODDIEL 1	Ciele a úlohy plánovania	24
ODDIEL 2	Územnoplánovacie podklady	33
ODDIEL 3	Územnoplánovacia dokumentácia	40
ODDIEL 4	Obstarávanie územnoplánovacej dokumentácie	59
ODDIEL 5	Schvaľovanie územnoplánovacej dokumentácie	77
ODDIEL 6	Záväznosť územnoplánovacej dokumentácie	77
ODDIEL 7	Aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie	79
ODDIEL 8	Územné konanie	81
1.2	STAVEBNÝ PORIADOK	112
ODDIEL 1	Základné ustanovenia	112
ODDIEL 2	Oprávnenie na uskutočňovanie stavieb a vybrané činnosti vo výstavbe	123
ODDIEL 3	Všeobecné technické požiadavky na stavbu	133
ODDIEL 4	Povoľovanie stavieb, zmien stavieb a udržiavacích prác	141
ODDIEL 5	Povolenie terénnych úprav, prác a zariadení	172
ODDIEL 6	Vytyčovanie stavieb	174
ODDIEL 7	Užívanie stavieb	176
ODDIEL 8	Údržba stavieb a ich odstraňovanie	186
ODDIEL 9	Štátny stavebný dohľad	203
1.3	SANKCIE	209
1.4	VYVLASTNENIE	215
1.5	STAVEBNÉ ÚRADY, ŠPECIÁLNE STAVEBNÉ ÚRADY A OBCE	228
1.6	OCHRANA OSOBITNÝCH ZÁUJMOV	235
1.7	SÚSTAVA INFORMÁCIÍ A EVIDENCIA	239
1.8	SPOLOČNÉ USTANOVENIA	242
1.9	PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	260
	PRÍLOHY	275

o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)

v znení

zákona č. 103/1990 Zb., zákona č. 262/1992 Zb., zákona NR SR č. 136/1995 Z. z., zákona NR SR č. 199/1995 Z. z., nálezu Ústavného súdu SR č. 286/1996 Z. z., zákona č. 229/1997 Z. z. (úplné znenie vyhlásené zákonom č. 09/1998 Z. z.), zákona č. 175/1999 Z. z., zákona č. 237/2000 Z. z., zákona č. 416/2001 Z. z., zákona č. 553/2001 Z. z., nálezu Ústavného súdu SR č. 217/2002 Z. z., zákona č. 103/2003 Z. z., zákona č. 245/2003 Z. z., zákona č. 417/2003 Z. z., zákona č. 608/2003 Z. z., zákona č. 541/2004 Z. z., zákona č. 290/2005 Z. z., zákona č. 479/2005 Z. z., zákona č. 24/2006 Z. z., zákona č. 218/2007 Z. z., zákona č. 540/2008 Z. z., zákona č. 66/2009 Z. z., zákona č. 513/2009 Z. z., zákona č. 118/2010 Z. z., zákona č. 145/2010 Z. z., zákona č. 547/2010 Z. z., zákona č. 408/2011 Z. z., zákona č. 300/2012 Z. z., zákona č. 180/2013 Z. z., zákona č. 219/2013 Z. z., zákona č. 368/2013 Z. z., zákona č. 293/2014 Z. z., zákona č. 314/2014 Z. z., zákona č. 293/2014 Z. z., zákona č. 154/2015 Z. z., zákona č. 247/2015 Z. z., zákona č. 254/2015 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., zákona č. 312/2018 Z. z., zákona č. 93/2019 Z. z., zákona č. 279/2019 Z. z.

a zákona č. 90/2020 Z. z.

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE

Komentár k prvej časti

Územné plánovanie je v rámci svojho územnotechnického zamerania komplexným systémom – zaoberá sa všetkými hmatateľnými aspektmi nášho prostredia, najmä zástavbou sídiel, technickou a dopravnou infraštruktúrou, ako aj prvkami, ktoré vytvárajú prírodné zložky životného prostredia. Základnými nástrojmi územného plánovania sú územné plány rôznych stupňov, spomedzi nich ide najčastejšie o územné plány obcí a zón.

Úlohou územného plánovania je udržiavať v území poriadok a jasné pravidlá jednak preto, aby bol rozvoj spravodlivý a vyvážený, a tiež preto, aby práva vlastníkov nehnuteľností neboli ohrozované náhodnými a meniacimi sa rozhodnutiami. V demokratickej spoločnosti má územné plánovanie predovšetkým regulačnú úlohu. Stanovuje rámce rozvoja, ktoré umožnia určitú mieru voľnosti a súčasne zamedzujú nežiaducim vplyvom.

Primárna zodpovednosť za územné plánovanie leží na samosprávach, čo však neznamená, že nikto iný do procesu tvorby plánov nemôže zasahovať a zaujímať sa oň. Územný plán poskytuje dôležité informácie pre všetkých aktérov investične vstupujúcich do územia a tie v dnešnej dobe reprezentuje predovšetkým súkromný sektor a individuálni stavebníci.

ODDIEL 1

Ciele a úlohy plánovania

§ 1

(1) Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.¹⁾

(2) Územné plánovanie vytvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, na šetrné využívanie prírodných zdrojov a na zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Komentár k § 1

Základnou úlohou územného plánovania je zosúladiť všetky zábery a záujmy tak, aby sa plánované zmeny na území vykonali a boli v súlade so záujmami verejného a súkromného sektora, rovnako ako v súlade s ochranou prírody a kultúrnohistorických pamiatok. Zámery a záujmy môžu byť v prospech obce, verejnosti, podnikateľských subjektov, záujmových skupín, jednotlivcov.

Medzi ciele územného plánovania patrí najmä vytváranie predpokladov pre súlad všetkých činností v území. Berie sa ohľad na potrebu

- vytvárania kvalitného urbanizovaného prostredia,
- ochrany a tvorby krajiny,
- zachovania prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt, starostlivosti o životné prostredie,
- zodpovedného využívania prírodných zdrojov.

Územné plánovanie – cieľ a úloha

Územným plánovaním sa rieši budúce priestorové usporiadanie a funkčné využívanie určitého územia. Samotné plánovanie predchádza územnému a stavebnému konaniu. Z tohto pohľadu je teda jedným z najdôležitejších krokov celého procesu, ktorý vedie k vydaniu územného rozhodnutia alebo stavebného povolenia.

Čím sa zabezpečujú úlohy územného plánovania

Úlohy územného plánovania sa podľa stavebného zákona zabezpečujú:

- sledovaním, vyhodnocovaním a evidenciou údajov a informácií o území,
- prevádzkovaním informačného systému o územnom plánovaní a o výstavbe,
- územnoplánovacou činnosťou, ktorú tvoria obstarávanie, spracovanie a aktualizácia územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie,
- rozhodovaním v územnom konaní.

Podklady pre územné plánovanie

- urbanistická štúdia,
- územný generel,
- územná prognóza,
- územno-technické podklady.

V územnoplánovacej činnosti sa ďalej využívajú už existujúce dokumenty a súbory informácií, ktoré obsahujú informácie o danom území – tzv. **ostatné podklady**.

Čo patrí medzi ostatné podklady

- dôležité dokumenty ako programy na ochranu kultúrneho a historického dedičstva, ochrany prírody a krajiny,
- programy odpadového hospodárstva a pod.

Územnoplánovacia dokumentácia

Tá sa spracúva celoštátne (Konceptia územného rozvoja Slovenska), regionálne (územný plán regiónu), pre obce (územný plán obce) a pre časti obce (územný plán zóny). Samozrejme, že územný plán regiónu musí vychádzať, rešpektovať a byť v súlade s Konceptiou rozvoja Slovenska a hierarchicky to platí aj ďalej. Do dokumentácie, ktorú majú v kompetencii obce, patrí **územný plán obce a územný plán zóny**.

Trvalo udržateľný rozvoj

V prípade, že sa bude vykonávať akákoľvek činnosť v území, tak je nevyhnutné zistiť možnosti územia, a to pre jej umiestnenie, je potrebné zistiť limity územia. Nemenej dôležité je zosúladiť všetky nároky a požiadavky na dané územie.

Územné plánovanie je základným nástrojom na zabezpečovanie trvalo udržateľného rozvoja. Princípy trvalo udržateľného rozvoja sú **základné požiadavky plánovania** a uskutočňovania každej ľudskej činnosti v území.

Územným plánovaním sa teda v súlade so zákonom sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia. Zároveň sa určujú jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

Poznámka

Trvalo udržateľný rozvoj podľa zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí

Trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti je taký rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby, a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov.

Zákonom stanovené ciele charakterizujú územné plánovanie ako **prierezový nástroj plánovitej regulácie využívania územia**.

Územný plán obce

Každá obec, ktorá má viac ako 2 000 obyvateľov, je povinná mať územný plán obce. Ak sa na tom dohodnú dve alebo viac obcí, môžu vypracovať jeden spoločný územný plán obcí. Územný plán obce stanoví, pre ktoré špecifické časti obce je potrebné mať územný plán zóny.

Schválený územný plán obce a schválený územný plán zóny **je uložený v obci, na stavebnom úrade a na okresnom úrade v sídle kraja** (predtým krajský stavebný úrad).

Keďže bežný občan sa najčastejšie môže stretnúť a byť súčasťou územného alebo stavebného konania, sú potrebné informácie k týmto procesom.

§ 2

(1) Územné plánovanie zahŕňa tieto úlohy a činnosti:

- a) určuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,
- b) určuje potrebné asanačné, rekonštrukčné alebo rekultivačné zásahy do územia a určuje spôsob jeho ďalšieho využívania,
- c) vymedzuje chránené územia, chránené objekty, oblasti pokoja a ochranné pásma (ďalej len „chránené časti krajiny“), ak nevznikajú podľa osobitných predpisov inak, a zabez-

pečuje ochranu všetkých chránených častí krajiny,

- d) určuje zásady a podmienky vecnej a časovej koordinácie miestne sústredenej výstavby jedného stavebníka alebo viacerých stavebníkov,
- e) posudzuje a hodnotí územno-technické dôsledky pripravovaných stavieb a iných opatrení v území a navrhuje ich rozsah, ktorý podmieňuje ich environmentálne vhodné a bezpečné využívanie,
- f) rieši umiestňovanie stavieb a určuje územno-technické, urbanistické, architektonické a environmentálne požiadavky na ich projektovanie a uskutočňovanie,
- g) určuje zásady využívania prírodných zdrojov, podmienok územia a celého životného prostredia, aby sa činnosťami v ňom neprekročilo únosné zaťaženie územia,^{1a)} aby sa vytvárala a udržiavala ekologická stabilita^{1b)} krajiny,
- h) vytvára podklady pre tvorbu koncepcií výstavby a technického vybavenia územia,
- i) navrhuje poradie výstavby a využívania územia,
- j) navrhuje územno-technické a organizačné opatrenia nevyhnutné na zlepšenie životného prostredia, dosiahnutie ekologickej stability a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja.

(2) Úlohy územného plánovania sa zabezpečujú

- a) sledovaním, vyhodnocovaním a evidenciou údajov a informácií o území, najmä
 1. trvalým sledovaním priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,
 2. pravidelným vyhodnocovaním uplatňovania regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,
 3. sledovaním ekologickej stability a únosnosti zaťažovania územia,
 - b) prevádzkovaním informačného systému o územnom plánovaní a informačného systému o výstavbe,
 - c) územnoplánovacou činnosťou,
 - d) rozhodovaním v územnom konaní.
- (3) Územnoplánovacou činnosťou je
- a) obstarávanie a spracovanie územnoplánovacích podkladov a udržiavanie ich aktuálneho stavu,
 - b) obstarávanie, spracovanie, prerokúvanie

a schvaľovanie územnoplánovacej dokumentácie a udržiavanie jej aktuálneho stavu.

(4) Územnoplánovacia činnosť sa vykonáva podľa najnovších poznatkov spoločenských, prírodných a technických vied a poznatkov o stave životného prostredia, a to postupom a spôsobom podľa tohto zákona.

(5) V územnoplánovacej činnosti sa používajú mapové podklady základného štátneho mapového diela, automatizovaného informačného systému geodézie, kartografie a katastra alebo iné účelové mapové podklady.

(6) Na územnoplánovaciu činnosť sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.^{1c)}

(7) Základnými nástrojmi územného plánovania sú územnoplánovacie podklady, územnoplánovacia dokumentácia a územné rozhodnutie.

Komentár k § 2

V ustanovení odseku 1 zákon vymedzuje úlohy a činnosti územného plánovania a znenie odseku 2 vymedzuje, akým spôsobom sa úlohy územného plánovania zabezpečujú. Ďalšie ustanovenia sa zaoberajú územnoplánovacou činnosťou.

Základné nástroje územného plánovania

- **územnoplánovacie podklady** – dokumenty a súbory údajov vypracúvané na účel územného plánovania metódami územného plánovania, obstarávané a prerokúvané podľa stavebného zákona. Slúžia na vypracovanie návrhu územného plánu alebo na zistenie potreby a rozsahu aktualizácie územného plánu. Obstarávajú sa na overenie možností riešenia problémov v území, na prehľadanie riešenia jednotlivých zložiek osídlenia alebo na získanie údajov a informácií o území,
- **územnoplánovacia dokumentácia** – rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Územnoplánovacia dokumentácia sa spracúva pre stupeň celoštátny, regionálny, pre obce a časti obce,
- **územné rozhodnutie** – je rozhodnutie o umiestnenie stavby, rozhodnutie o využití územia, rozhodnutie o chránenom území alebo o ochrannom pásme a rozhodnutie o stavebnej

uzávere. Podkladom pre vydanie územného rozhodnutia sú územné plány obcí a zón. Na tvorbe podkladov, ktoré sa prikladajú k návrhu na vydanie územného rozhodnutia, sa podieľa aj geodet, vyhotoví mapové podklady pre tvorbu potrebnej dokumentácie.

Úlohy a činnosti, ktoré zahŕňa územné plánovanie

K úlohám územného plánovania patria úlohy, v ktorých má územné plánovanie rozhodovaciu úlohu. Ide o úlohy, ktoré sa v územnoplánovacej dokumentácii premietajú do záväznej časti.

K úlohám územného plánovania patria ďalej úlohy, ktoré majú odporúčajúci alebo usmerňujúci charakter. Ide o úlohy, ktoré slúžia ako podnet pre iné nástroje riadenia.

Úlohy:

- určuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,
- určuje potrebné asanačné, rekonštrukčné alebo rekultivačné zásahy do územia a určuje spôsob jeho ďalšieho využívania,
- vymedzuje chránené územia, chránené objekty, oblasti pokoja a ochranné pásma, ak nevznikajú podľa osobitných predpisov inak a zabezpečuje ochranu všetkých chránených častí krajiny,
- určuje zásady a podmienky vecnej a časovej koordinácie miestne sústreďenej výstavby jedného stavebníka alebo viacerých stavebníkov,
- posudzuje a hodnotí územno-technické dôsledky pripravovaných stavieb a iných opatrení v území a navrhuje ich rozsah, ktorý podmieňuje ich environmentálne vhodné a bezpečné využívanie,
- rieši umiestňovanie stavieb a určuje územno-technické, urbanistické, architektonické a environmentálne požiadavky na ich projektovanie a uskutočňovanie,
- určuje zásady využívania prírodných zdrojov, podmienok územia a celého životného prostredia, aby sa činnosťami v ňom neprekročilo únosné zaťaženie územia, aby sa vytvárala a udržiavala ekologická stabilita krajiny,

Poznámka

Únosné zaťaženie územia podľa zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí

Únosné zaťaženie územia je také zaťaženie územia ľudskou činnosťou, pri ktorom nedochádza

k poškodzovaniu životného prostredia, najmä jeho zložiek, funkcií ekosystémov alebo ekologickej stability.

Ekologická stabilita podľa zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí

Ekologická stabilita je schopnosť ekosystému vyrovnávať zmeny spôsobené vonkajšími činiteľmi a zachovávať svoje prirodzené vlastnosti a funkcie.

- vytvára podklady pre tvorbu koncepcií výstavby a technického vybavenia územia,
- navrhuje poradie výstavby a využívania územia,
- navrhuje územno-technické a organizačné opatrenia nevyhnutné na zlepšenie životného prostredia, dosiahnutie ekologickej stability a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja.

Regulatívy

Ide o najdôležitejší praktický výstup územného plánovania. Regulatívy sú súčasťou záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

Určovanie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia patrí k najdôležitejším z úloh územného plánovania na dosiahnutie optimálneho priestorového usporiadania a funkčného využívania územia štátu, regiónov a obcí.

Od územných plánov sa očakáva jednak zabezpečenie ochrany pred nežiaducimi zmenami a jednak vytvorenie dostatočne širokej ponuky pre rozvoj územia.

Regulačný charakter má každý stupeň územnoplánovacej dokumentácie; každá z nich ustanovuje zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia a kým v KÚRS prevažujú zásady a v územných plánoch lokálnej úrovne – obce a zóny prevažujú regulatívy. Zásady aj regulatívy sa premietajú do záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, ktorá sa stáva miestnym zákonom po jej vyhlásení všeobecne záväzným nariadením vlády, vyššieho územného celku alebo obce.

Regulatív priestorového usporiadania a funkčného využitia je záväzná smernica, ktorou **sa usmerňuje umiestnenie a usporiadanie určitého objektu alebo vykonávanie určitej činnosti v území**. Je vyjadrený slovné, číselne a podľa možností aj graficky. Regulatív tým určuje hlavnú funkciu, ale aj zakázanú, obmedzenú a prípustnú činnosť a funkciu v území vo vzťahu k hlavnej funkcii časti územia alebo k jeho priestorovému usporiadaniu.

Regulatívmi usmerňujeme výstavbu a činnosti v území – to znamená že v rámci ďalších povolovacích konaní slúžia pre činnosť stavebného úradu v územných rozhodnutiach. Aj preto je požiadavka na jednoznačnosť regulatívov. **Územné plány a v nich regulatívy musia zohľadňovať právoplatné územné rozhodnutia.**

Regulatívy v ÚPD musia byť jednoznačné

- z hľadiska členenia na záväznú a smernú časť,
- identické v textovej aj grafickej časti ÚPD, resp. v jej záväznej časti,
- jednoznačné z hľadiska používania pojmov – používať pojmy z vyhlášky, resp. z metodických usmernení (napr. štandardy vybavenosti) alebo definovať používané pojmy priamo v ÚPD (záväznej časti), ich uplatňovanie musí byť využiteľné a kontrolovateľné majú byť stanovené s dostatočnou mierou flexibility, majú byť **stručné, zodpovedať kapacitným možnostiam územia a musia byť v praxi využiteľné.**

Ako zabezpečujú Úlohy územného plánovania

Znenie odseku 2 obsahuje taxatívny spôsob výpočtu foriem konkrétnych postupov orgánov územného plánovania. Ide o postupy, ktorými sa zabezpečujú úlohy a činnosti územného plánovania vyššie uvedené. Uvedené formy činnosti sú činnosťami, ktoré sa v praxi používajú. Vyjadrenie týchto činností v zákone podporuje permanentný charakter územného plánovania.

Postupy:

- sledovanie, vyhodnocovanie, evidencia údajov a informácií o území,
- trvalé sledovanie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,
- pravidelné vyhodnocovanie uplatňovania regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,
- sledovanie ekologickej stability a únosnosti zaťažovania územia,
- prevádzkovanie informačného systému o územnom plánovaní a informačného systému o výstavbe,
- územnoplánovacia činnosť,
- rozhodovanie v územnom konaní.

Územnoplánovacia činnosť

Uvedená činnosť sa týka predovšetkým zabezpečovania územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie. Ide o obstarávanie a spracovanie územnoplánovacích podkladov

a udržiavanie ich aktuálneho stavu. Tieto činnosti sú jadrom územného plánovania ako odbornej činnosti, prostredníctvom ktorej **sa naplňajú ciele a úlohy územného plánovania**.

Územnoplánovacie činnosti obstarávajú orgány územného plánovania, ktoré ich vykonávajú na základe aktuálnych poznatkov a informačných systémov, na základe **spoločenských, prírodných a technických vied a poznatkov o stave životného prostredia**. Všetky územnoplánovacie činnosti sú vykonávané spôsobom a postupmi v súlade so stavebným zákonom a v jeho medziach.

Čo sa používa pri územnoplánovacích činnostiach

- mapové podklady základného štátneho mapového diela,
- mapové podklady automatizovaného informačného systému geodézie, kartografie a katastra,
- iné účelové mapové podklady.

Na rozdiel od územného rozhodnutia, ktoré je tiež zaradené medzi nástroje územného plánovania, nakoľko sa ním stanovujú územno-technické podmienky na umiestnenie v konkrétnom území, sa na územnoplánovacia činnosť nevzťahujú ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

Poznámka

Správny poriadok sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Správnym orgánom je štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

§ 2a

Zabezpečovanie obstarávania územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajinami

(1) Obec a samosprávny kraj zabezpečujú obstarávanie územnoplánovacích podkladov

a územnoplánovacej dokumentácie prostredníctvom odborne spôsobilej osoby. Táto osoba nemôže byť súčasne spracovateľom ňou obstarávaných územnoplánovacích podkladov alebo územnoplánovacej dokumentácie.

(2) Odbornou spôsobilosťou sa rozumie vzdelanie, prax a súhrn teoretických vedomostí, praktických skúseností a znalosť všeobecne záväzných právnych predpisov potrebných na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie.

(3) Za odborne spôsobilú osobu možno ustanoviť fyzickú osobu, ktorá

- a) je bezúhonná,
- b) má vysokoškolské vzdelanie alebo bakalárske vzdelanie príslušného smeru a najmenej tri roky praxe v príslušnom odbore alebo má stredoškolské vzdelanie príslušného smeru ukončené maturitou a najmenej päť rokov praxe v príslušnom odbore,
- c) zloží požadovanú skúšku.

(4) Odbornú spôsobilosť overuje Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) skúškou.

(5) Odborná spôsobilosť sa osvedčuje výdaním preukazu o odbornej spôsobilosti a overuje sa každých desať rokov.

(6) Ministerstvo vedie register odborne spôsobilých osôb.

(7) Ministerstvo vyčiarkne z registra odborne spôsobilých osôb toho, kto

- a) zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho,
- b) prestal byť plne spôsobilý na právne úkony,
- c) prestal byť bezúhonným,
- d) bol do registra zapísaný na základe nepravdivých alebo neúplných údajov,
- e) porušuje napriek písomnému upozorneniu ministerstva predpisy o obstarávaní územnoplánovacích podkladov alebo územnoplánovacej dokumentácie,
- f) písomne požiadal o vyčiarknutie alebo
- g) po uplynutí 10 rokov od posledného overenia odbornej spôsobilosti nemá overenú odbornú spôsobilosť podľa odseku 5.

(8) Bezúhonným na účely tohto zákona je ten, kto nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin spáchaný v súvislosti so zabezpečením obstarávania územnoplánovacích podkladov alebo územnopláno-

vacej dokumentácie. Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov.

Na účel preukázania bezúhonnosti poskytne fyzická osoba údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov.^{1ca)} Údaje podľa tretej vety ministerstvo bezodkladne zašle v elektronickej podobe prostredníctvom elektronickej komunikácie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na vydanie výpisu z registra trestov.

Komentár k § 2a

Ustanovenie upravuje odborne spôsobilú osobu ako osobu, ktorou je **zabezpečované obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie**. Ide o osobu, prostredníctvom ktorej obce a samosprávne kraje zabezpečujú tieto podklady a dokumentáciu.

Obec

Obec je základným územným samosprávnym a správnym celkom na Slovensku. Je tvorená jedným alebo viacerými sídlami. Jej územie je tvorené najmenej jedným katastrálnym územím. Zdrúžuje občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Niektoré obce na Slovensku majú postavenie mesta. Väčšie obce sa delia na časti obcí, v mestách nazývané mestské časti, vo vidieckych sídlach miestne časti.

Obce majú občanmi volené obecné a mestá mestské zastupiteľstvá. Na čele obce je starosta, na čele mesta primátor.

Poznámka

Úlohy obce podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

Obec pri výkone samosprávy najmä

- vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania,
- zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce,
- rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu,
- usmerňuje ekonomickú činnosť v obci, a ak tak ustanovuje osobitný predpis, vydáva súhlas, záväzné stanovisko, stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej a inej činnosti právnických osôb a fyzických osôb

a k umiestneniu prevádzky na území obce, vydáva záväzné stanoviská k investičnej činnosti v obci,

- utvára účinný systém kontroly a vytvára vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na jeho nezávislý výkon,
- zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce,
- zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump a miestnu verejnú dopravu,
- utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport,
- plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa a utvára podmienky na zásobovanie obce; určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská,
- obstaráva a schvaľuje územnoplánovacia dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce, obstaráva a schvaľuje programy rozvoja bývania a spolupôsobí pri utváraní vhodných podmienok na bývanie v obci,
- vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce,
- zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia,
- organizuje miestne referendum o dôležitých otázkach života a rozvoja obce,
- zabezpečuje verejný poriadok v obci; nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vy-

konávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo na určitom mieste,

- o) zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok v rozsahu podľa osobitných predpisov a dbá o zachovanie prírodných hodnôt,
- p) plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu,
- r) vykonáva osvedčovanie listín a podpisov na listinách,
- s) vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.

Samosprávny kraj

Samosprávny kraj alebo vyšší územný celok alebo župa je najvyššia územná samosprávna jednotka na Slovensku. Jej územie je v súčasnosti identické s územím kraja. Inými územnými samosprávnymi jednotkami sú obce – viď vyššie. Na čele samosprávneho kraja stojí predseda samosprávneho kraja (resp. predseda vyššieho územného celku), ktorý sa zvykne neformálne označovať aj ako župan. Samospráva na úrovni samosprávnych krajov sa vykonáva prostredníctvom volených orgánov.

Do pôsobnosti samosprávnych krajov patria napríklad cesty II. a III. triedy, stredné školstvo, zdravotnícka sústava, kultúrne ustanovizne a iné.

Obstaranie územnoplánovacích podkladov

Zabezpečenie územnoplánovacej činnosti predstavuje pre obe a samosprávne kraje dôležitú úlohu, pričom ide špeciálnu a originálnu kompetenciu. Vzhľadom na to, že ide naozaj o osobitný charakter tejto činnosti, bola stavebným zákonom zavedená povinnosť pre vymedzené orgány územného plánovania obstarávať územnoplánovacie podklady a územné plány prostredníctvom odborne spôsobilej osoby na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie.

Poznámka

V minulosti bolo možné územné plány obstarávať prostredníctvom akejkoľvek osoby bez primeraných znalostí, čo spôsobovalo neodbornosť, nezákonnosť v postupe obstarávania a neúčelnosť vo vynakladaní finančných prostriedkov. Práve preto sa zaviedla povinnosť obstarávania územnoplánovacích podkladov prostredníctvom odborne spôsobilej osoby, čím sa vyriešil nežiaduci stav.

Spracovanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie ako vybranú činnosť vo výstavbe podľa stavebného zákona **zabezpečujú odborne spôsobile osoby (projektant)**, preto je potrebné odborne zabezpečiť aj proces obstarávania územnoplánovacej dokumentácie.

Poznámka

Projektant vykonáva projektovú činnosť a zodpovedá za správnosť a úplnosť vypracovania dokumentácie podľa § 45 ods. 2. Projektant vypracovaného projektu stavby zodpovedá aj za jeho realizovateľnosť. Statický výpočet musí byť vypracovaný v takej forme, aby bol kontrolovateľný. Projektant je povinný prizvať na vypracovanie častí územnoplánovacích podkladov, návrhu územnoplánovacej dokumentácie alebo projektu stavby ďalších oprávnených projektantov, ak nie je oprávnený niektorú časť vypracovať sám. Projektant je povinný v rámci technických, funkčných a ekonomických podmienok stavby navrhovať nové budovy a významne obnovované existujúce budovy s využitím vhodných stavebných konštrukcií, alternatívnych energetických systémov založených na obnoviteľných zdrojoch energie a automatizovaných riadiacich, regulačných a monitorovacích systémov. Projektant vykonáva svoju činnosť podľa zákona o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch.

Ako sme už uviedli vyššie, obec a samosprávny kraj zabezpečujú obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie prostredníctvom odborne spôsobilej osoby, ale za **splnenia podmienky, že táto osoba nemôže byť súčasne spracovateľom** ňou obstarávaných územnoplánovacích podkladov alebo územnoplánovacej dokumentácie.

Odborná spôsobilosť

- vzdelanie,
- prax,
- súhrn teoretických vedomostí,
- praktických skúseností,
- znalosť všeobecne záväzných právnych predpisov potrebných na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie.

Ide o kvalifikačné predpoklady, ktoré musí splniť každý záujemca o odbornú spôsobilosť. Medzi kvalifikačné predpoklady patrí bezúhonnosť uchádzača, okrem jeho vzdelania v príslušnom smere a praxe v obstarávaní územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie.

Podmienkou je **zloženie požadovanej skúšky zo znalostí a vedomostí** týkajúcich sa právnych predpisov, ktoré sú potrebné na obstarávanie územnoplánovacích podkladov.

Podrobnosti o obsahu žiadosti o overenie odbornej spôsobilosti na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcí a o spôsobe overenia odbornej spôsobilosti

Upravuje ich vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 436/2000 Z. z.

Žiadosť o overenie odbornej spôsobilosti na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajinami a o spôsobe overenia odbornej spôsobilosti (odborná spôsobilosť) obsahuje meno a priezvisko, titul, rodné číslo, dátum narodenia a adresu trvalého pobytu žiadateľa.

K žiadosti o overenie odbornej spôsobilosti sa priloží

- doklad o dosiahnutom vzdelaní príslušného smeru podľa § 2a ods. 3 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) s uvedením špecializácie,
- doklad o dĺžke a zameraní praxe, stručný prehľad doterajšej činnosti pri obstarávaní územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie,
- výpis z registra trestov, nie starší ako tri mesiace,
- ak ide o osobu, ktorá má osvedčenie o osobitnej odbornej spôsobilosti podľa zákona o Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch, aj overená kópia osvedčenia o osobitnej odbornej spôsobilosti alebo overená kópia autorizačného osvedčenia podľa tohto zákona.

Žiadosť o overenie odbornej spôsobilosti sa **podáva Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky**.

Ak žiadosť o overenie odbornej spôsobilosti neobsahuje všetky náležitosti, ministerstvo vyzve žiadateľa

na jej doplnenie do 30 dní odo dňa doručenia výzvy. Ak žiadateľ v tejto lehote požadované údaje nedoplní, ministerstvo sa nebude žiadosťou ďalej zaoberať.

Odborná spôsobilosť sa overuje skúškou podľa § 2a ods. 4 zákona č. 50/1976 Zb. stavebný zákon, ktorá sa uskutoční najneskôr do 30 dní odo dňa ukončenia odbornej prípravy. Odbornú prípravu organizuje ministerstvo. Náklady na ňu uhrádza žiadateľ.

Na osobu, ktorá má osvedčenie o osobitnej odbornej spôsobilosti vydané podľa zákona o Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch, ktoré zahŕňa odbor územného plánovania a spĺňa požadované kvalifikačné predpoklady a na autorizovaných architektov v kategórii územné plánovanie, sa nevzťahuje povinnosť vykonania odbornej prípravy.

Skúška sa vykonáva pred skúšobnou komisiou, ktorej členov vymenúva a odvoláva minister životného prostredia Slovenskej republiky.

Skúšobnú komisiu tvoria predseda komisie a členovia komisie vymenovaní zo zamestnancov ministerstva a z odborníkov z teórie a praxe. Skúšobná komisia má nepárny počet členov. Podrobnosti o zložení a činnosti skúšobnej komisie, ako aj o priebehu skúšky upraví skúšobný poriadok.

Skúška sa hodnotí klasifikačnými stupňami „vyhovelo“ alebo „nevyhovelo“. Skúšobná komisia po skončení skúšky bez zbytočného odkladu oznámi výsledok skúšky žiadateľovi. Ak žiadateľ na skúške nevyhovelo, môže podať žiadosť o opakovanú skúšku najskôr po uplynutí piatich mesiacov odo dňa skúšky, pri ktorej nevyhovelo. K žiadosti o opakovanú skúšku sa dokladujú vyššie uvedené neprikladajú.

Žiadateľ sa stáva odborne spôsobilou osobou, ak bol po vykonaní skúšky **hodnotený klasifikačným stupňom „vyhovelo“**. Odborne spôsobilú osobu ministerstvo zapíše do registra odborne spôsobilých osôb podľa § 2a ods. 6 zákona č. 50/1976 Zb. stavebný zákon, ktorý zverejňuje ministerstvo najmenej raz ročne vo svojom vestníku.

Odborne spôsobilej osobe vydá ministerstvo do 30 dní odo dňa vykonania skúšky preukaz o odbornej spôsobilosti. Preukazy o odbornej spôsobilosti vydané do 31. decembra 2002 zostávajú v platnosti. Oprávnenie z nich vyplývajúce sa rozširuje aj na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie samosprávnymi krajinami.

Ktorá osoba sa považuje za odborne spôsobilú

Odborne spôsobilou osobou je fyzická osoba, ktorá

- je bezúhonná,
- má vysokoškolské vzdelanie alebo bakalárske vzdelanie príslušného smeru a najmenej tri roky praxe v príslušnom odbore alebo má stredoškolské vzdelanie príslušného smeru ukončené maturitou a najmenej päť rokov praxe v príslušnom odbore,
- zloží požadovanú skúšku – viď vyššie.

Zabezpečenie odbornej prípravy, odborné skúšky, vydanie preukazov a vedenie registra odborne spôsobilých osôb je úlohou Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR.

Vydaním preukazu o odbornej spôsobilosti sa osvedčuje odborná spôsobilosť odborne spôsobilej osoby. **Odborná spôsobilosť sa musí pravidelne overovať v intervaloch raz za desať rokov.** Odborne spôsobile osoby sa vedú v registri odborne spôsobilých osôb, ktorý vedie Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR.

Register odborne spôsobilých osôb

Kompetencia viesť register odborne spôsobilých osôb patrí Ministerstvu výstavby a regionálneho rozvoja SR. Zároveň má právomoc z registra **vymazať odborne spôsobilú osobu** v zákonom vymedzených prípadoch.

Kedy je odborne spôsobilá osoba vymazaná z registra

- odborne spôsobilá osoba zomrela,
- odborne spôsobilá osoba bola vyhlásená za mŕtveho,
- odborne spôsobilá osoba stratila spôsobilosť na právne úkony,
- odborne spôsobilá osoba prestala byť bezúhonnou,
- odborne spôsobilá osoba bola do registra zapísaná na základe nepravdivých alebo neúplných údajov,
- odborne spôsobilá osoba porušuje predpisy o obstarávaní územnoplánovacích podkladov alebo územnoplánovacej dokumentácie, a to aj napriek písomnému upozorneniu ministerstva,
- odborne spôsobilá osoba písomne požiadala o vyčiarknutie,
- odborne spôsobilá osoba po uplynutí 10 rokov od posledného overenia odbornej spôsobilosti nemá overenú odbornú spôsobilosť, nakoľko

zákon ustanovuje pravidelné zloženie požadovanej skúšky.

Bezúhonnosť

Zákon upravuje v ustanovení bezúhonnosť ako jednu z podmienok získania odbornej spôsobilosti na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie. Bezúhonným je ten,

- **kto nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin,**
- **kto nebol právoplatne odsúdený za trestný čin spáchaný v súvislosti so zabezpečením obstarávania územnoplánovacích podkladov alebo územnoplánovacej dokumentácie.**

Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov. Na účel preukázania bezúhonnosti poskytne fyzická osoba údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov podľa zákona č. 330/2007 Z. z. o registri trestov. Údaje týkajúce sa bezúhonnosti, a to výpis z registra trestov, ministerstvo bezodkladne zašle v elektronickej podobe prostredníctvom elektronickej komunikácie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na vydanie výpisu z registra trestov.

Právna úprava zákona č. 177/2018 Z. z. proti byrokracii vypustila povinnosť prekladania výpisu z registra trestov ako obligatórnu náležitosť na ustanovenie za odborne spôsobilú osobu na zabezpečovanie obstarávania územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie. **Osoba po novom poskytne iba údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov.** Zároveň bol v zákone upravený postup, akým ministerstvo získava výpis z registra trestov.

Poznámka

Žiadosť o výpis z registra trestov podľa zákona č. 330/2007 Z. z. o registri trestov musí obsahovať v prípade fyzickej osoby

- meno, priezvisko, rodné priezvisko, pôvodné meno alebo priezvisko, ak došlo k zmene mena alebo zmene priezviska, prípadne prezývku osoby, ktorej sa žiadosť týka,
- dátum narodenia, rodné číslo, miesto a okres narodenia, adresu trvalého pobytu a u osoby narodennej v cudzine aj štát narodenia,
- štátne občianstvo,
- pohlavie,
- meno, priezvisko a rodné priezvisko rodičov.

ODDIEL 2 Územnoplánovacie podklady

§ 3 Územnoplánovacie podklady

Územnoplánovacie podklady sú:

- a) urbanistická štúdia,
- b) územný generel,
- c) územná prognóza,
- d) územno-technické podklady.

Komentár k § 3

Jedným z nástrojov územného plánovania sú územnoplánovacie podklady. Tieto sa využívajú podľa svojho charakteru v územnoplánovacej praxi. Územnoplánovacie podklady na rozdiel od územnoplánovacej dokumentácie sú vždy smernými podkladmi, nemajú záväznú časť. Územnoplánovacie podklady sú dokumenty a súbory údajov vypracúvané na účel územného plánovania metódami územného plánovania, obstarávané a prerokúvané podľa stavebného zákona. Slúžia na vypracovanie návrhu územného plánu alebo na zistenie potreby a rozsahu aktualizácie územného plánu. Obstarávajú sa na overenie možností riešenia problémov v území, na prehĺbenie riešenia jednotlivých zložiek osídlenia alebo na získanie údajov a informácií o území.

Územnoplánovacie podklady

– urbanistická štúdia

Overuje využitie územia a riešenie zástavby, ako nezáväzný dokument však nemá regulačnú funkciu – prezentuje konkrétne urbanistické riešenia. Na rozdiel od územných plánov sú jej zadávateľmi a financujúcimi subjektmi najčastejšie súkromní investori, ktorí potrebujú preukázať vhodnosť zamýšľaného zámeru.

– územný generel

Územný generel je dokument, ktorý podrobne rieši problémy jednotlivých zložiek osídlenia v území, najmä problémy bývania, priemyslu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, dopravy a ostatného verejného technického vybavenia územia, ochrany prírody a krajiny, rekreácie a športu. Používa sa na prehĺbenie poznatkov o určitej zložke osídlenia pri obstarávaní územného plánu alebo pri jeho aktualizácii.

– územná prognóza

Rieši možnosti dlhodobého priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Spracúva sa

na základe rozboru a hodnotenia územno-technických podmienok, environmentálnych podmienok, ekonomických podmienok a sociálnych podmienok územia, ako aj na základe rozboru a hodnotenia územného systému ekologickej stability, tendencií územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie.

– územno-technické podklady

Územné technické podklady územia tvoria súbor údajov o súčasných možnostiach využitia určitej časti územia, najmä využitia prírodných zdrojov a potenciálu územia, rozvoja jednotlivých zložiek osídlenia v území a riešenia stretu záujmov a druhov ľudskej činnosti v území. Používajú sa pri vypracúvaní ostatných územnoplánovacích podkladov, pri trvalom monitorovaní funkčného využívania územia a navrhovaní jeho zmien, pri pravidelnom vyhodnocovaní priestorového usporiadania územia a určených zásad jeho organizácie, pri sledovaní miery zataženia územia a využívania prírodných zdrojov a celkového potenciálu územia a pri umiestňovaní novej výstavby. Ďalej sa používajú na spracovanie zadania, na vypracovanie konceptu územného plánu alebo jeho aktualizácie alebo na zistenie potreby aktualizácie územného plánu. Skladajú sa spravidla z textovej, tabuľkovej a grafickej časti, vrátane súhrnného problémového výkresu znázorňujúceho hlavné strety záujmov a činností v území.

§ 4

Urbanistická štúdia

(1) Urbanistická štúdia rieši čiastkové problémy v území. Spracúva sa pri príprave územného plánu ako návrh koncepcie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia alebo na spodrobnenie alebo overenie územného plánu a pri zmene a doplnkoch územného plánu, alebo na riešenie niektorých špecifických územno-technických, krajinnno-ekologických, environmentálnych, urbanistických alebo architektonických problémov v území ako podklad pre územné rozhodovanie, alebo ak to ustanovuje osobitný predpis.^{1d)}

(2) Urbanistickú štúdiu obstaráva spravidla orgán územného plánovania. Môže ju však obstaráť prostredníctvom odborne spôsobilej osoby podľa § 2a alebo na jej obstaranie finančne prispieť každý, kto prejaví o jej obstaraní záujem.

(3) Obsah a rozsah urbanistickej štúdie sa

určuje v jej zadaní, na ktoré dáva súhlas orgán územného plánovania, ktorý garantuje štátne, regionálne, resp. komunálne záujmy.

Komentár k § 4

Urbanistická štúdia patrí k územnoplánovacím podkladom, ktorá má významné uplatnenie v územnoplánovacej praxi. **Jej úlohou je riešiť čiastkové problémy v určitom území.**

Urbanistická štúdia

Používa sa ako nástroj urbanistickej tvorby, **na overenie alebo prehĺbenie základnej urbanistickej koncepcie riešenia navrhutej v územnom pláne, na zhodnotenie únosného zataženia územia.**

Urbanistická štúdia sa vypracúva pri príprave územného plánu. Vypracúva sa ako

- návrh koncepcie priestorového usporiadania,
- funkčného využívania územia,
- na spodrobnenie územného plánu,
- na overenie územného plánu,
- pri zmene a doplnkoch územného plánu,
- na riešenie niektorých špecifických problémov v území.

Použitie urbanistickej štúdie

- spracúva sa pre územie so zložitými podmienkami,
- používa sa na riešenie územno-technických problémov,
- používa sa na riešenie krajinno-ekologických problémov,
- používa sa na riešenie environmentálnych, urbanistických, architektonických problémov,
- používa sa ako podklad pri rozhodovaní o aktualizácii územnoplánovacej dokumentácie,
- používa sa ako podklad pre územné rozhodovanie, ak to ustanovuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky **č. 129/1996 Z. z.** o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá.

Poznámka

Zákon o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá upravuje opatrenia na urýchlenie majetkovoprávného vyporiadania a na prípravu výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá vrátane ich súčasti

Opatrenia sa vzťahujú na

- dokončenie rozostavaných stavieb diaľnic uvedených v prílohe č. 1,
- pripravované stavby diaľnic uvedené v prílohe č. 2,
- doplnenie alebo úpravu prevádzkovaných diaľnic o stavby, ktorých potreba vyplývala z prevádzky alebo zo zmeny technických noriem, najmä na rozšírenie o ďalší jazdný pruh, na stavby a zmeny stavieb križovatiek, prívádzačov, odpočívadiel a premostení a na umiestnenie a montáž zariadení a konštrukcií potrebných na prevádzku diaľnice,
- vyvolané úpravy elektrického, telekomunikačného, vodovodného, kanalizačného a iného vedenia alebo zariadenia na rozvod tepla alebo vykurovacích plynov, ktoré sú stavbou diaľnice priamo dotknuté z dôvodu riešenia styku diaľnice s inými komunikáciami, s dráhami, s inými vedeniami každého druhu, s vodami a s inými dielami, ak je potrebné ich vybudovať súčasne s diaľnicou alebo s doplnením alebo úpravou prevádzkovej diaľnice.

Zásadnou úlohou urbanistickej štúdie je **riešiť všetky funkcie a zložky osídlenia v danom území.** Jej účelom a účelom jej použitia je čo najrýchlejšie a tiež najefektívnejšie získanie podkladov pre územné rozhodovanie.

Urbanistická štúdia sa využíva aj v prípade, **ak nie je schválená územnoplánovacia dokumentácia,** alebo ak je potrebné prehĺbiť alebo spodrobiť riešenie územnoplánovacej dokumentácie.

Jej využitie prichádza do úvahy aj v procese obstarávania územného plánu, pričom nahrádza etapu konceptu riešenia územného plánu a spracúva sa pred jeho zadaním. K spracúvaniu dochádza v rozsahu konceptu riešenia, a to vo viacerých variantoch.

Poznámka

Spracovateľ územnoplánovacej dokumentácie spracuje na základe schváleného zadania a pod dozorom orgánu územného plánovania, ktorý obstaráva územnoplánovacia dokumentáciu, jej koncept. Koncept sa spracúva vo variantoch. Koncept netreba spracovávať, ak ide o územný plán obce, ktorý rieši územie s menej ako 2 000 obyvateľmi, alebo o územný plán zóny. Ak sa nevypráva